Міністерство освіти і науки України

Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Кафедра теорії і практики початкової освіти

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

до навчальної дисципліни

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

(назва навчальної дисципліни)

підготовки здобувачів ступеня вищої

освіти магістр

спеціальності 013 Початкова освіта

спеціалізації «Англійська мова»

(назва спеціалізації)

Слов'янськ – 2016 р.

ЗМІСТ

навчально-методичних матеріалів
до навчальної дисципліни
«Інноваційні технології вивчення англійської мови»
підготовки здобувачів ступеня вищої освіти магістр
спеціальності 013 Початкова освіта
спеціалізації «Англійська мова»

1. Навчальна програма навчальної дисципліни.
2. Інструктивно-методичні матеріали до практичних (семінарських, лабораторних) занять із навчальної дисципліни.
3. Дидактичне забезпечення самостійної роботи здобувачів.
4. Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів.

Міністерство освіти і науки України

Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Кафедра теорії і практики початкової освіти

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

(назва навчальної дисципліни)

підготовки здобувачів ступеня вищої
освіти магістр
(назва рівня вищої освіти)

спеціальності 013 Початкова освіта
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізації «Англійська мова»
(назва спеціалізації)

Слов'янськ – 2016 р.

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО КАФЕДРОЮ ТЕОРІЇ І ПРАКТИКИ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ДЕРЖАВНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ «ДОНБАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

УКЛАДАЧ:

Бескорса О. С. – кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри теорії і практики початкової освіти Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет».

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Радзієвська О. В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри іноземних мов Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет»;

Помирча С. В. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри теорії і практики початкової освіти Державного вищого навчального закладу «Донбаський державний педагогічний університет».

Рекомендовано до впровадження
науково-методичною радою
Державного вищого навчального закладу
«Донбаський державний педагогічний університет»

“17” лютого 2016 р.
протокол № 2

Перший проректор _____ Набока О. Г.

ВСТУП

Навчальна програма вивчення дисципліни «Інноваційні технології вивчення англійської мови» складена відповідно до освітньої програми та навчального плану підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «магістр» за спеціальністю 013 Початкова освіта

Предметом вивчення навчальної дисципліни є новітні технології навчальної і виховної роботи, яка будується на основі шанобливого ставлення до особистості, на визнанні та реальному дотриманні прав людини в усіх сферах її діяльності та на позитивному заохоченні, а не на покаранні та примусу у процесі навчання

Міждисциплінарні зв'язки: педагогіка, психологія, методика навчання англійської мови, практика усного та писемного мовлення.

Програма навчальної дисципліни містить такі змістові модулі:

1. Теоретичні основи інноваційного процесу.

2. Інноваційні технології в навчанні англійської мови в початковій школі.

1. Мета й завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни «Інноваційні технології вивчення англійської мови» є підготовка вчителя з необхідними професійними якостями, знаннями та вміннями для успішного реформування та модернізації освіти, здатного опиратися на позитивні надбання національної науки і практики та адекватно реагувати на запити й тенденції всього суспільного розвитку, впроваджувати освітню інноваційну діяльність у початковій школі, яка закладає основи інноваційної діяльності того, хто вчиться на все життя. Крім того, цей курс має мету розвитку таких особистих якостей майбутнього вчителя іноземних мов в початкових класах як широка освіченість, загальна культура, інтелігентність, почуття відповідальності за

свою працю, любов до дітей, професійне мислення,потяг до самоосвіти та самовдосконалення.

Перераховані якості визначають педагогічну культуру, пізнавально-творчу спрямованість особистості вчителя, що формується всією системою його професійної підготовки.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Інноваційні технології вивчення англійської мови» є розвиток таких перспективних напрямів:

- впровадження інтерактивних технологій навчання у традиційну систему, що дозволяє більш ретельно оцінювати засвоєння навчального матеріалу конкретним учнем, передбачає розвиток його самооцінки, старанності та особистості під час діяльності у групі;
- психолого-педагогічна готовність учителя до впровадження інновацій у школі, його міцні теоретичні знання сучасних інновацій у освіті, вміння вибрати ефективніші інтерактивні, проблемно-пошукові моделі навчання;
- проектування нетрадиційного уроку, яке потребує від учителя вміння створювати навчальні проблемні ситуації, формувати евристичні питання, пізнавальні та проблемно-пошукові завдання;
- поєднання традиційних і нетрадиційних методів, що надають пріоритет розвитку індивідуальності, самоцінності, самобутності дитини, спонукають учнів до вільного обміну думками та формують творчі здібності;
- структурування змісту навчання з метою добрати такі методи, прийоми і засоби навчання, щоб максимально зберегти здоров’я дітей, розкрити і використати суб’єктивний досвід кожної дитини;
- проектування навчально-виховного процесу з урахуванням позитивного впливу гри та рухової діяльності на розвиток особистості;

- діалогічність навчальних ситуацій з метою посилити мотивацію навчальних дій учнів сформувати стійку пізнавальну потребу, пошуковий інтерес, що стимулювало б їхню розвивальну дію.

1.3. За результатами вивчення дисципліни у здобувачів повинні бути сформовані такі компетентності:

загальні:

- комунікативна компетентність – *здатність* ефективно спілкуватися іноземною мовою в усній та письмовій формі з дотриманням основних її норм, урахуванням лінгвокраїнознавчих відомостей та ін.; *спроможність* забезпечувати прямий та зворотній зв'язок з учнями початкової школи, батьками, адміністрацією загальноосвітнього навчального закладу, студентами, науково-педагогічними працівниками з урахуванням особливостей професійної комунікації за умов початкової школи та вишу; *здатність* логічно, правильно, аргументовано і чітко будувати усне та письмове висловлювання, застосовувати прийоми риторичної майстерності у професійній діяльності, володіти навичками публічної презентації результатів роботи, уміннями обирати відповідні форми і методи презентації; *здатність* до ефективної комунікації та до представлення складної комплексної інформації у стислій формі (усно та письмово) на досконалому рівні з використанням інформаційно-комунікаційних технологій;
- акмеологічна компетентність – *здатність* вільно орієнтуватися в теоретичних та практичних аспектах педагогічної науки, критеріях та рівнях професіоналізму викладача ВНЗ та ін.; *спроможність* ставити мету й формулювати завдання, пов'язані з реалізацією власної соціально-професійної діяльності, адекватно оцінювати процес і результати діяльності учнів та студентів, їхні потенційні можливості; *готовність* майбутнього вчителя та викладача до постійної самоактуалізації, мотивації високих досягнень, прагнення високих професійних результатів, життєвих успіхів; *готовність* самостійно освоювати нові науково-педагогічні теорії; *здатність*

до креативного мислення, набуття гнучкого образу мислення, який дозволяє зрозуміти та розв'язати педагогічні проблеми, зберігаючи при цьому критичне ставлення до сталих наукових компетенцій у галузі початкової освіти;

спеціальні:

- володіння іноземною мовою як засобом усної та писемної комунікації в усіх сферах спілкування та засобом педагогічної діяльності в різних умовах з урахуванням цілей навчання, вікових особливостей школярів та їх мовної підготовки, а також комплексом організаційних та змістових нововведень, низкою факторів й умов, необхідних для нарощування інноваційного потенціалу освітньої системи;
- готовність до аналізу, узагальнення й комплексного поєднання традиційних та інноваційних технологій вивчення англійської мови; *здатність* імплементувати особливості інноваційних підходів до викладання англійської мови, застосовувати в практичній діяльності знання із нових педагогічних технологій.

На вивчення навчальної дисципліни відведено 120 годин / 4 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1

Теоретичні основи інноваційного процесу

1. Сутність освітніх інноваційних процесів. Структурна модель та нормативна база інноваційної діяльності в початковій школі.

2. Завдання, зміст і методи інноваційної діяльності в початковій школі.

3. Теоретичні основи педагогічних технологій. Особистісно-орієнтовані технології.

Змістовий модуль 2

Інноваційні технології в навчанні англійської мови

в початковій школі

1. Розвивальне навчання і виховання. Колективне творче навчання і виховання.

2. Інформаційні технології. Технології проектів.

3. Інтерактивні технології. Ігрові технології. Технологія групової діяльності.

4. Технологія саморозвитку. Технологія створення успіху.

3. Рекомендована література

1. Алхазишвили А. А. Основы овладения устной иностранной речью / А.А. Алхазишвили. – М.: Просвещение, 1988.

2. Бех П. О. Концепція викладання іноземних мов в Україні / П. О. Бех, Л. В. Беркун. – Іноземні мови. – 1996. – № 2. – С. 38

3. Близнюк О. І. Ігри у навчанні іноземних мов / О. І. Близнюк, Л. С. Панова: Посібник для вчителів. – К.: Освіта, 1997. – 64 с.

4. Демьяненко М. Я. Основы общей методики обучения иностранным языкам / М. Я. Демьяненко, К. А. Лазаренко, С. В. Мельник. – К.: Вища школа, 1984. – 255 с.

5. Ляховицький М. В. Методика преподования иностранных языков / М. В. Ляховицький. – М.: Высш. школа, 1981. – 159 с.

6. Науково-методичні збірники «Методика викладання іноземних мов». – К.: Радян. школа, 1965-1996 р.(25 випусків).

7. Науково-методичний журнал «Іноземні мови». – К.: Ленвіт (Усі номери).

8. Пассов Е. И. Коммуникативный метод обучения иноязычному говорению / Е. И. Пассов. – М., 1985. – 159 с.

9. Рогова Г. В. Методика обучения английскому язику на начальном этапе в общеобразовательных учреждениях / Г. В. Рогова, И. Н. Верещагина:

Пособие для учителей и студентов пед. вузов. – 3-е узд. – М.: Просвещение, 2000.

10. Роман С. В. Методика навчання англійської мови у початковій школі / С. В. Роман: Навчальний посібник. – К.: Ленвіт, 2005 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання –

іспит.

5. Засоби діагностики успішності навчання –

тестування, опитування, творчі завдання.

Міністерство освіти і науки України

Державний вищий навчальний заклад
«Донбаський державний педагогічний університет»

Кафедра теорії і практики початкової освіти

ІНСТРУКТИВНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

із навчальної дисципліни

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИВЧЕННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

(назва навчальної дисципліни)

підготовки здобувачів ступеня вищої освіти магістр
(назва рівня вищої освіти)

спеціальності 013 Початкова освіта
(шифр і назва спеціальності)

спеціалізації «Англійська мова»
(назва спеціалізації)

Укладач:
кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри теорії і практики початкової освіти
Бескорса О. С.

Слов’янськ – 2016

Тема заняття: Сутність освітніх інноваційних процесів. Структурна модель та нормативна база інноваційної діяльності в початковій школі.

Мета вивчення: Ознайомити з сутністю інноваційних процесів. Навчити розробляти структурні моделі інноваційних процесів. Вивчити нормативну базу інноваційної діяльності в початковій та середній школі

План заняття:

1. Інноваційність – важлива ознака освіти.
2. Сутність освітніх технологічних процесів.
3. Групи освітніх інновацій (за масштабом, за глибиною, за походженням, за типом, та залежно від способу реалізації).
4. Структура змісту інноваційного процесу.
5. «Життєвий цикл» педагогічних нововведень.
6. Філософський, креативний, мотиваційний, рефлексивний компоненти інноваційної діяльності.
7. Складові інноваційної діяльності (виявлення інноваційної ініціативи, створення освітньої інновації, експертиза апробованої педагогічної інновації, розповсюдження й освоєння інновації, етап збереження інновації).
8. Структурна модель інноваційного процесу.
9. Класифікація інновацій за мірою новизни.

Питання до теми:

1. Назвіть глобальні тенденції розвитку сучасної освіти;
2. Розкрийте сутність інноваційного навчання;
3. Розкрийте сутність пріоритетних завдань сучасної освіти: навчання навчатися, навчання працювати, навчання співіснувати;
4. Назвіть основні характеристики якості освіти;
5. Назвіть основні методи посилення суб’єктності педагогічних процесів в сучасній освітній практиці;
6. Розкрийте сутність таких ключових понять інноваційних процесів як технологічний підхід та перейнятливість ідей;

7. Наведіть приклади процесу динаміки педагогічної системи в сучасній школі початку XXI століття;

8. Сформулюйте головні завдання інноваційного розвитку в освітній сфері.

9. Розкрийте сутність поняття «технологія»;

10. Наведіть приклади масштабних та локальних інновацій, що діють у системі загальної та середньої освіти;

11. Розробіть модель педагогічної інновації;

Завдання до теми:

1. Законспектуйте основні тези «Положення про порядок здійснення інноваційної діяльності», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України № 522 від 07.11.2000 р.

2. Вивчіть складові аналітико-технологічної карти прогнозування життєздатності та конкурентоспроможності інновації та спробуйте заповнити її на базі прикладів з шкільної практики (9 семестр).

Назва інновації, що змінює навчальний процес, зокрема його:	
-мету	
-підходи	
-принципи	
-завдання	
-зміст	
-структуру	
-форму	
-методи	
Назва інновації що змінює виховний процес, зокрема його	
-мету	
-підходи	

-принципи	
-завдання	
-зміст	
-структуру	
-форму	
-методи	

3. Знайдіть інформацію, яка б розповідала про такі інновації:

1) авторська школа-комплекс М. Гузика;

2) психолого-педагогічна система «розвивальне навчання» (Д. Єльконіна, В. Давидова, О. Дусовицького та інш.);

3) освітня програма «Довкілля» (В. Ільченко);

4) програма всебічного розвитку дитини «Крок за кроком»;

5) Школа життєтворчості особистості (І.Єрмаков та інш.).

4. Складіть таблицю-опис основних ключових слів теми.

Ключові слова теми:

Інноваційне навчання, якість освіти, технократичний підхід, перейнятливість ідей, креативність, педагогічна технологія, педагогічна інновація, освітня діяльність, апробація педагогічної інновації, мотиваційний компонент, рефлексивний компонент.

Література:

1. Аносов І. П. Сучасний освітній процес: антропологічний аспект. – Київ, 2003. – 392 с.
2. Ангеловский К. Учителя и инновации: Книга для учителя. – Москва, 1991. – 159 с.
3. Грабовська Т. І., Талапканич М. І., Химинець В. В. Інноваційний розвиток освіти: особливості, тенденції, перспективи. – Ужгород , 2006. – 232 с.

4. Дичківська І. М.Інноваційні педагогічні технології. – Київ, 2004. – 352 с.
5. Йена-план П. Петресена (Новые пути зарубежной педагогики) / Под ред. С. В.Иванова, Н. Н. Иорданского. – Москва, 1997. – С. 24-31.
6. Козлова О. Г. педагогічна експертиза інноваційної діяльності вчителя // Освіта і правління. – 1997. - № 4. – С. 141 – 144.
7. Падалка О. С., Нісімчук А. М., Смолюк І. О., Шпак О. Т. Педагогічні технології. – Київ, 2005. – 252 с.
8. Підласий А. Оптимізація навчально-виховного процесу: педагогічні інновації // Освіта і управління. – 2001. - № 4. – С. 59-68.
9. Поташник М. Школа разноуровневого и разнонаправленного обучения: инновационные школы России // Педагогика. – 1995. - № 6. – С. 3 – 11.

Тема заняття: Завдання, зміст і методи інноваційної діяльності в початковій школі. Теоретичні основи педагогічних технологій. Особистісно-орієнтовані технології.

Мета вивчення: Ознайомити здобувачів ступеню вищої освіти зі змістом і методами інноваційної діяльності. Розробити завдання інноваційної діяльності для початкових класів. Засвоїти основні поняття інноваційних технологій.

План заняття:

1. Структура змісту інноваційної діяльності(за об’єктом впливу, рівнем поширення, інноваційним потенціалом нового);
2. Завдання інноваційної діяльності;
3. Методи інноваційної діяльності: дослідження, наукове осмислення нововведення, моделювання реальних ситуацій, формалізація прикладної ідеї шляхом розроблення програм, проектів, апробація у практиці, діагностування вхідних, поточних та вихідних результатів, аналіз кількісних та якісних показників інноваційного пошуку, прогнозування перспектив розвитку навчального процесу;

4. Складові інноваційної діяльності: мотиваційна, змістова, процесуальна;
5. Основні ознаки педагогічних технологій: ціннісні орієнтації, технологічний ланцюг педагогічних дій, взаємопов'язана діяльність учителів і учнів, поетапне впровадження, діагностування та моніторинг результатів, глибока психологізація;
6. Основні поняття інноваційних технологій: нестандартні уроки, індивідуальна робота, контроль та оцінка навчальних досягнень, групове і додаткове навчання, проблемне і модульне навчання, економізація та екологізація освіти, науковий експеримент, застосування досягнень техніки.

Питання до теми:

1. Назвіть основні ідеї та мету впливу освітніх нововведень в сучасній освіті.
2. Розкрийте структуру змісту інноваційних процесів за об'єктом впливу, рівнем поширення та інноваційним потенціалом нового.
3. Сформулюйте зміст поняття «технологія навчання».
4. Сформулюйте основні завдання інноваційної діяльності в початковій школі на прикладі педагогічної практики 9 семестру.
5. Наведіть приклади методів інноваційної діяльності.
6. Запропонуйте основні форми інноваційних педагогічних технологій у початковій школі.
7. Сформулюйте основні ознаки педагогічних технологій.
8. Підберіть інформаційний матеріал який би розповідав про такі технології:
    - Розвивальне навчання (автори – Д. Ельконін, В. Давидов, О. Дусавицький, В. Паламарчук);
    - Особистісно – орієнтоване навчання (автори – О. Савченко, С Подмазін);
    - Коллективне навчання (автори – Л. Кочина, Н. Бібік);
    - Модульне – розвивальне навчання (автор – А. Форман);

- Особистісно орієнтоване виховання (автор – І. Бех);
- Інтеграційна природнича освіта (автор – В. Ільченко);
- Життєтворче навчання (автор – Д. Єрмаков)

Завдання до теми:

1. Підібрати різноманітні форми та види заходів до наступних навчальних інноваційних технологій:
    - Особистісно-орієнтована;
    - Інтеграційна;
    - Колективна дія;
    - Інформаційна;
    - Дистанційна;
    - Розвивальна.
2. Детально розробити один із заходів враховуючи завдання та зміст інноваційного процесу;
3. Скласти перелік вмінь та навичок які потребує від учителя початкових класів упровадження інноваційних технологій.

Ключові слова:

Зміст інноваційного процесу, абсолютна новизна, відносна новизна, методи інноваційної діяльності, мотиваційна та процесуальна складова інноваційної діяльності, педагогічна технологія, рання соціалізація учнів, життєтворче навчання, адаптивне управління, розвивальне навчання.

Література:

1. Беспалько В. П. Слагаемые педагогической технологии. – Москва, 1989. – 192 с.
2. Бондаренко Н. В. Педагогічні технології // Гуманітарні технології. – Київ, 1994. – С. 30-59.
3. Бургин М. С. Инновации и новизна в педагогике // Советская педагогика. – 1989. - № 12. – С. 23-35.
4. Буркова Л. Гіпотетична побудова моделі адаптивної експертної системи

освітніх інновацій // Рідна школа. – 2003. - № 9. – С. 26-28.

5. Буркова Л. Педагогічні інновації та їх діагностична експертиза: теоретичний аспект. – Київ, 1999. – 38 с.
6. Gale A. G. Human response to visual stimuli // The Perception of visual information / W.R. Hendee, P. Wells (editors). – New York: Springer-Verlag, 1993. – P. 115-133.
7. Skinner B. Reflections on a decade of teaching. // Harward Educational Review, 1954 – v. 24 – P. 96.

Тема заняття : Теоретичні основи педагогічних технологій. Особистісно-орієнтовані технології. Розвивальне навчання і виховання. Колективне творче навчання і виховання. Інформаційні технології. Технології проектів.

Мета вивчення: Ознайомити здобувачів ступеню вищої освіти з метою, завданнями та основними принципами розвивального навчання і виховання, колективно творчого навчання і виховання, інформаційних технологій, технологій проектів.

План заняття:

1. Основні принципи розвивального навчання: навчання на високому рівні труднощів, провідна роль теоретичних знань, вивчення програмного матеріалу швидкими темпами, загальний розвиток усіх учнів;
2. Головна мета розвивального навчання;
3. Завдання розвивального навчання;
4. Етапи реалізації моделі розвивального навчання: формування мотивів та позитивного ставлення, оволодіння новою інформацією, відтворення засвоєного матеріалу, формування стійких вмінь і навичок, узагальнення знань і продуктивно – пізнавальна діяльність;
5. Концептуальні принципи технології колективного творчого виховання;
6. Мета та завдання технології колективного творчого навчання і виховання;
7. Процес інформатизації навчання на початку XXI століття;

8. Головні напрями процесу інформатизації освіти: телекомунікаційні технології, мультимедіа, комп'ютерні комунікації, дистанційне навчання, діалогові навчальні програми, експертна система та база даних;
9. Мета та основні завдання технології проектів;
10. Основні вимоги проектних технологій;
11. Типи проектів: дослідницькі, ігрові, інформаційні, практико – орієнтовані.

Питання до теми:

1. Назвіть основні принципи системи розвивального навчання і виховання.
2. Назвіть етапи моделі розвивального навчання.
3. Назвіть що треба зробити учителю який розробляє програму розвивального навчання.
4. Назвіть основні виховні завдання при реалізації колективної і творчої справи.
5. Назвіть напрями інформатизації освіти на прикладі шкіл де ви проходили педагогічну практику у 9 семестрі.
6. Назвіть основні типи дидактичних завдань які можливо вирішити з використанням комп'ютерних технологій в навчальному процесі.
7. Назвіть основні риси дистанційної освіти.
8. Назвіть основні вимоги до організації проектних технологій в початковій школі.
9. Розкрийте сутність таких проектів:
    - Дослідницькі;
    - Ігрові;
    - Інформаційні;
    - Практико – орієнтовані.

Завдання до теми:

1. Розробіть урок для учнів початкових класів з метою організувати

навчальну діяльність так, щоб продемонструвати розвиток процесів сприйняття, володіння всім матеріалом учнями різних груп, розвиток уваги, формування якостей, потрібних для комбінування, конструювання, перетворення.

2. Розробіть позакласний захід на основі технології колективного творчого виховання який припускає:
    - Створення колективу на основі прагнення до високих ідеалів, привабливих для дітей, спрямованих на громадську турботу про поліпшення навколишнього життя;
    - Побудову колективу на принципах змінності всього активу, колективного планування, організацій аналізу, спільних вправ, взаємин, вчинків;
    - Організація діяльності, суспільно-значимої, художньо-інструментованої, збагаченої розумінням і збоку дорослих потреб дитинства;
    - Особливу позицію педагога як старшого товариша, здатного до співпраці з вихованцями.
3. Підберіть різноманітні мультимедійні засоби для навчання англійської мови в початкових класах які б давали змогу на якісно новому рівні сприймати, переробляти й надавати різноманітну інформацію: текстову графічну, звукову, анімаційну, телевізійну.
4. Розробіть ігровий проект для учнів початкових класів з високим ступенем творчості учнів якому вони б імітували соціальні стосунки розігрували ролі літературних персонажів або реально існуючих особистостей.

Ключові слова:

Розвивальне навчання і виховання, творче самопочуття, психологічний контакт, технологія проектів, дослідницькі проекти, практико – орієнтовані проекти, дистанційне навчання, мультимедіа, діалогово-навчальна програма, телекомунікаційна технологія.

Література:

1. Герушинский Б. С. Педагогическая прогностика. Методология, теорія, практика. – Київ, 1986. – 260 с.
2. Герушинский Б. С. Философия образования для XXI века. – Москва, 1998. – 608 с.
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. – Київ,2004. – 352 с.
4. Науково-освітній потенціал нації. Погляд у XXI століття / Під ред. В. Литвина – Київ, 2003. – Кн. 1. – 640 с.
5. Національна доктрина розвитку освіти України в XXI столітті. – Київ, 2001. – 24 с.
6. Освітні технології / За ред. О. М. Пехоти – Київ, 2001. – 256 с.

Тема заняття: Інтерактивні технології. Ігрові технології. Технологія групової діяльності. Технологія саморозвитку. Технологія створення успіху.

Мета вивчення: Ознайомити здобувачів ступеню вищої освіти з метою, завданнями та основними принципами інтерактивних технологій, ігрових технологій, технологій групової діяльності, технологій саморозвитку, створення успіху.

План заняття:

1. Форма організації інтерактивного навчання;
2. Сутність поняття «піраміда навчання»;
3. Особливі умови застосування інтерактивних технологій;
4. Етапи інтерактивного уроку;
5. Порядок і регламент проведення інтерактивних вправ: інструктування, об’єднання в групи, розподіл ролей, презентація результатів, рефлексія результатів.
6. Сутність ігрових технологій та їх розподіл за характером педагогічного процесу та ігрової методики;
7. Мета та завдання технологій групової діяльності;

8. Функції групової навчальної діяльності: мотиваційна, офіційна, розвивальна,виховна;
9. Форми групової навчальної діяльності на різних етапах уроку;
10. Психолого-педагогічні умови організації групової діяльності в початком школі;
11. Теоретична основа технології саморозвитку;
12. Головна мета та завдання школи М. Монтесорі;
13. Головна мета та завдання технології (створення ситуації успіху);
14. Основні етапи навчальної діяльності учнів: організація визначення мети, проектування і виконання плану діяльності;
15. Методи і прийоми психолого-педагогічної підтримки: заохочення, створення яскравих наочно-образних уявлень, навчально-пізнавальна гра, створення ситуації успіху;

Питання до теми:

1. Сформулюйте основні принципи інтерактивного навчання.
2. Сформулюйте можливі складнощі застосування інтерактивних технологій(тривалий час підготовки, недостатній досвід роботи в парах та малих групах, недостатня кількість контролю) і розробіть шляхи їх подолання .
3. Сформулюйте мету рефлексійних вправ на уроках інтерактивної направленості. Згадайте етапи проведення рефлексії.
4. Сформулюйте мету та завдання інтегрованих уроків.
5. Зробіть класифікацію ігор за характером педагогічного процесу та характером ігрової методики.
6. Наведіть приклади дидактичних і рольових ігор, кейс методу, методу проектів мозкового штурму.
7. Сформулюйте мету та завдання технології групової діяльності.
8. Підберіть форми групової і навчальної діяльності до різних етапів уроку (кооперативно-групова форма роботи, ланкова форма, мала група, метод проектів і т.д.)

Завдання до теми:

1. Підберіть інтерактивні вправи для проведення основної частини уроку, розіграйте інтерактивну пару у групі за регламентом: інструктування (2-3 хв.), об`єднання у групи (5-15 хв.), презентація результатів (3-15хв.), рефлексія результатів із боку учнів (5-15 хв.).
2. Розробіть структуру уроку англійської мови в початкових класах відносно умов застосування інтерактивних технологій: мотивація (5% часу заняття), оголошення теми (5% часу), надання необхідної інформації (10-15% часу), інтерактивні вправи (45-60% часу), підбиття підсумків(до 20% часу).
3. Наведіть приклади ігрових способів вивчення літер англійської мови, нумерації, кольорів, різних семантичних груп слів на уроках англійської мови в початкових класах.
4. Заповніть таблицю

Форми групової навчальної діяльності на різних етапах уроку

Етап уроку	**Форми роботи**
Перевірка домашнього завдання	
Вивчення нового	
Закріплення і вдосконалення вивченого	
Повторення і застосування знань	

Ключові слова:

Пізнавальний інтерес, проблемна ситуація, альтернативне рішення, особистість, ситуація успіху, мотиваційні умови, мотиваційне середовище, самоусвідомлення, самопізнання, саморозвиток, освіта, рефлексія, ланкова форма, самооцінка, гетерогенний склад групи

Література:

1. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології. – Київ,2004. – 352 с.
2. Освітні технології / За ред. О. М. Пехоти – Київ, 2001. – 256 с.

3. Пометун О. І., Пироженко Л. В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання / За ред. О. І. Пометун. – Київ, 2004. – 192 с.
4. Пометун О. Інтерактивні методики та системи навчання. – Київ, 2007. – 112 с.
5. Пушкарьова Т. Програму розвитку дітей «Росток» - комплексний педагогічний експеримент з розробки змісту, методіа і технологій навчання // Початкова школа. – 2002. - № 5. – С. 34-41.

Інформаційні ресурси

1. http://www.expresspublishing.co.uk
2. http://www.osvita.ua/languages
3. http://www.homeenglish.ru
4. http://www.learnenglish.org.uk
5. http://images.google.com/
6. http://froogle.google.com/
7. http://video.search.yahoo.com/
8. http://www.altavista.com/video
9. http://www.altavista.com/audio/default
10. http://search.singfish.com/sfw/home.jsp
11. http://tv.blinkx.com/
12. http://www.dogpile.com
13. http://www.kartoo.com

Міністерство освіти і науки України

Державний вищий навчальний заклад

«Донбаський державний педагогічний університет»

Кафедра теорії і практики початкової освіти

ДИДАКТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ СТУПЕНЮ ВИЩОЇ ОСВІТИ

із навчальної дисципліни

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

(назва навчальної дисципліни)

підготовки здобувачів ступеня вищої освіти магістр

(назва рівня вищої освіти)

спеціальності 013 Початкова освіта

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізації «Англійська мова»

(назва спеціалізації)

Укладач:

кандидат педагогічних наук,

старший викладач кафедри теорії і практики початкової освіти

Бескорса О. С.

Слов'янськ – 2016

САМОСТІЙНА РОБОТА № 1, 2 (25 годин).

Тема: Сутність освітніх інноваційних процесів. Структурна модель та нормативна база інноваційної діяльності в початковій школі. Структура інтерактивного уроку та його складові.

Мета: Ознайомити та закріпити на практиці прийоми застосування інтерактивних технологій в навчанні іноземних мов у початкових класах.

Теоретична складова самостійної роботи

Інтерактивне навчання – це спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, що має конкретну, передбачувану мету – створити комфортні умови навчання, за яких кожен учень відчуває свою успішність, інтелектуальну спроможність. Структура інтерактивних уроків складається з 5 елементів: мотивація, оголошення теми та очікуваних навчальних результатів, надання необхідної інформації, інтерактивна вправа – центральна частина заняття, підбиття підсумків, оцінювання результатів уроку. Розглянемо детально кожен із них.

Мотивація. Мета етапу – сфокусувати увагу учнів на проблемі й викликати інтерес до обговорюваної теми. Без мотивів учіння і мотивації навчальної діяльності не може бути ефективного пізнання. Тому на цьому етапі доцільно використати такі прийоми: коротка розповідь, бесіда, демонстрація наочності, нескладні інтерактивні технології.

Другим етапом інтерактивного уроку є «оголошення, представлення теми та очікуваних навчальних результатів». Мета вчителя – забезпечити розуміння учнями змісту їхньої діяльності, того, що вони мають досягти на уроці і чого від них чекає вчитель. Формулювання очікуваних результатів уроку – це принциповий момент інтерактивного навчання, бо не усвідомивши цього, учень може сприйняти навчальний процес як ігрову форму діяльності, не пов`язану з навчальним предметом.

Формулювання результатів має відповідати таким вимогам:

- Висвітлювати результати діяльності на уроці учнів, а не вчителя («після цього уроку я зможу…»);

- Чітко відображати рівень навчальних досягнень, якого очікують після уроку;
- Чітко вказувати на способи «вимірювання» результатів;
- Учитель має говорити коротко, ясно й абсолютно зрозуміло.

Правильно сформульовані а потім досягнуті результати – це гарантія успіху. Оптимальною є ситуація, коли учень не тільки те, чого він досяг а й те чого має досягнути на наступному уроці. Цей етап уроку має займати не більше 5% (до 2 хвилин).

Надання необхідної інформації. Мета цього етапу дати учням достатньо інформації для того щоб на її основі виконувати практичні завдання, але за мінімально короткий час. Це може бути міні-розповідь, читання роздаткового матеріалу, виконання домашнього завдання, опанування інформації за допомогою технічних засобів навчання або наочності тощо. Для економії часу на уроці, щоби досягти його максимального ефекту, можна давати інформацію для попереднього домашнього вивчення. Також на уроці вчитель може ще раз звернути на неї увагу, особливо на практичні поради, якщо необхідно, прокоментувати терміни або організувати невеличке опитування.

Ця частина уроку займає близько 4-6 хвилин (10-15 % часу).

Інтерактивна вправа – центральна частина заняття, яка має займати близько 20-24 хв. Її мета – засвоєння навчального матеріалу, досягнення результатів уроку. Інтерактивна вправа обов`язково має регламент: інструктування 2-3 хв., об`єднання в групи або розподіл ролей 1-2 хв., виконання завдання де вчитель виступає як організатор, помічник, ведучий дискусії 5-15 хв., презентація результатів, виконання вправи.

Підбиття підсумків (рефлексія), оцінювання результатів уроку

Рефлексія (підбиття підсумків) – дуже важливий етап уроку. Це – рефлексія результатів учнями, що є природним і найважливішим компонентом інтерактивного навчання. Рефлексію здійснюють у різних формах: як індивідуальну роботу, роботу в парах, групах, дискусію;

застосовують після найважливіших інтерактивних вправ, після уроку, після закінчення певного етапу навчання.

Методика проведення рефлексії на уроці містить наступні етапи.

1. Припинення діяльності (з можливістю продовження роботи).
2. Відновлення послідовності виконаних дій (навіть незначних).
3. Вивчення відтвореної послідовності дій із точки зору їх ефективності, продуктивності, відповідності окресленим завданням.
4. Порівняння реальних результатів із очікуваними.
5. Виявлення і формулювання (висновків) результатів рефлексії:

- Предметна продукція діяльності (ідеї, пропозиції, закономірності, відповіді на запитання);
- Способи які використовували чи створювали в ході діяльності;
- Гіпотези щодо майбутньої діяльності.

6. Намітити нові теми для обміркування.
7. Встановити зв`язок між тим, що вже відомо, і тим, що потрібно засвоїти, чого треба навчитися.

Рефлексію можна подавати у вигляді малюнків, схем, графіків.

Технологія проведення підсумкового етапу

І стадія:

- використовуйте відкриті запитання: як? чому? що?;
- виражайте почуття;
- наполягайте на описовості коментарів;
- говоріть про реально зроблене.

ІІ стадія:

- запитуйте про причини: чому? як? хто?;
- заглибтесь у відповіді: чому його нема? що будо б, якби?;
- шукайте альтернативні теорії;
- доберіть інші приклади;
- наведіть думки незалежних експертів.

ІІІ стадія:

- домагайтеся, щоб учні взяли на себе зобов`язання щодо подальших дій.

Цей етап займає 20% часу уроку.

На четвертому етапі інтерактивного уроку в початковій школі можна застосувати інтерактивні вправи.

Завдання до теми:

1. Розробіть план-конспект інтерактивного уроку, враховуючи його основні етапи (мотивація, представлення теми, надання необхідної інформації, інтерактивні вправи, підбиття підсумків).

2. Підберіть інтерактивні вправи для активізації навичок говоріння (монологічного, діалогічного).

Література.

1. Зерна педагогічної інновації. Хрестоматія / Укладачі Л.В. Буркова, Н.Ф. Федорова. – Київ, 2001. – 120 с.

2. Іванішена С. Форма та методи інтерактивного навчання // Початкова школа. - 2006. - №3. – С. 8-9.

3. Інноваційні пошуки в сучасній освіті / За ред.. Л.І. Даниленко, В.Ф. Паламарчук. - Київ, 2–04. – 220 с.

4. Інтерактивні технології навчання у початкових класах / Авт.-упор. І.І. Дівакова – Тернопіль: мандрівець, 2007. – 180 с.

5. Інтегровані уроки в початковій школі / Упор. О. Кондратюк – Київ, 2007. - №4. – 124 с.

6. Інтерактивні уроки в початковій школі / Упор. О. Кондратюк – Київ, 2007. - №5. – 126 с.

САМОСТІЙНА РОБОТА № 3,4 (25 годин).

Тема: Завдання, зміст і методи інноваційної діяльності в початковій школі. Теоретичні основи педагогічних технологій. Особистісно-орєнтовані технології. Інтегрований урок англійської мови в початковій школі.

Мета: Обґрунтувати актуальність ідеї інтегрованого навчання, ознайомити з особливостями структури інтегрованого уроку та різноманітними методами та формами впровадження інтегрованих технологій навчання у практиці.

Теоретична складова самостійної роботи

Ознаки інтегрованого уроку

Якими же є ознаки інтегрованого уроку? Насамперед, це урок, який розв'язує конкретні перспективи завдання інтегрованого конкурсу,бо є його складовою частиною. Якщо інтегрований урок один із певної теми, він розв'язує коло завдань, які можна виконувати тільки завдяки інтегруванню. Але в будь – якому випадку інтегрований урок не може бути ізольованим, "випадати з теми". Він органічно поєднаний із попереднім та наступним уроками, є складовою всього навчально–виховного процесу. Зважаючи на це , виділяють фактори , що сприяють активній розумовій діяльності в процесі інтегрування навчальних предметів:

- прийняття сполучення предметів для інтеграції;
- ретельний відбір змісту, методів, прийомів, враховуючи вікові особливості дітей;
- адекватність дій учителя та його вихованців.

Інтегрований урок вимагає від педагога ретельної підготовки, професійної майстерності та натхнення особистісного спілкування. Необхідно, щоб даний урок був єдиним цілим, мав один " колір", а не був схожий на ковдру, зшиту з клаптиків. Уроки, побудовані на інтегрованому зміст, створюють передумови для різнобічного розгляду певного об'єкт, поняття, явища , формування систематичного мислення, збудження уяви , позитивного емоційного ставлення до пізнання. Але інтегровані уроки не повинні перевантажувати дітей враженнями, вони не повинні бути множиною окремих картин, а повинні існувати для однієї мети. Для цього необхідно завчасно проаналізувати календарне планування і відібрати ті питання з програми, які близькі за змістом або метою використання. Адже до

проведення інтегрованих уроків потрібно готуватися не лише вчителеві, а й учням. Інтегрований урок має свою особливу структуру.

Підготовка вчителя до інтегрованого уроку

Щоб успішно підготувати до проведення інтегрованого планування, вчитель повинен зробити:

- аналіз річного календарного планування;
- зіставлення матеріалу навчальних програм з предметів для виявлення можливих варіантів побудови інтегрованих уроків;
- обдумування та формулювання загальних понять, узгодження часу їх вивчення;
- вибір форм та методів реалізації навчального матеріалу, планування тематики," конструювання" заняття;
- визначення завдань уроку;
- ретельний вибір оптимального навантаження учнів різноманітними видами діяльності під час уроку;
- добір дидактичного матеріалу.

Інтегрований урок розв'язує не велику кількість окремих завдань, а їх сукупність. Тому найбільш відповідальним етапом підготовки до інтегрованого уроку вважаю визначення його завдань. З огляду на це, справедливим буде виділення навчальної, розвивальної та виховної мети окремо до кожного з інтегрованих предметів. Необхідно також зазначити, що можливості до інтеграції навчання здебільшого залежать від бажання і вміння вчителя синтезувати відповідний зміст різних дисциплін, що справді органічно пов'язані між собою.

Особливості структури інтегрованого уроку

Зупинимося на структурі інтегрованих уроків нестандартних форм організації навчальної діяльності, яка відрізняється чіткістю, компактністю, стислістю, логічною взаємообумовленістю навчального матеріалу на кожному етапі заняття, великою інформативною місткістю тематичної

інформації, що використовується на уроці. Структура інтегрованого уроку зумовлюється поставленою метою і завданнями, де термінується змістом навчання, особливостями діяльності вчителів та учнів.

Оскільки інтегрований урок – це здебільшого урок повторення та узагальнення, то його структура, на мою думку, має такі етапи.

I. Організація класу.

1.Привітання.

2. Перевірка готовності учнів до уроку.

Учитель під час уроку забезпечує високу організацію та дисципліну дітей(“Школа без дисциплін – млин без води”, Я.А. Коменський),підтримує їх активність, ініціативність, стежить за етикою спілкування молодших школярів. Новизна і послідовність повідомлень, своєчасне коригування навчально – пізнавальної діяльності сприяють реалізації поставлених мети та завдань інтегрованого уроку.

II. Повідомлення теми, мети та завдання уроку

III. Мотивація навчальної діяльності учнів.

IV.Актуалізація та коригування опорних знань з усіх інтегрованих предметів.

Цей етап доцільно провести у формі змістовної, лаконічної, чіткої бесіди(8-10хв.),підготовка якої потребує особливої уваги вчителя. Під час розподільного проведення однотемних уроків вступна бесіда займає вдвічі більше часу. Саме тому обєднання змісту навчальних дисциплін значно скорочує час і забезпечує емоційність, різносторонність, системність сприймання молодшими школярами предметів чи явищ що є безперечною перевагою інтеграції.

Завдання до теми:

1. Розробіть інтегрований урок з англійської мови та інших предметів, подаючи матеріал як єдине ціле, розвиваючи розумову діяльність школярів та формуючи позитивні моральні якості учнів.

Література.

1. Голуб Г.В., Чуракова О.В. Метод проектов как технология формирования ключевых компетентностей учащихся. – Самара: Профи, 2003.

2. Оцінювання та відбір педагогічних інновацій: теоретико-прикладний аспект / За ред. Даниленко Л. – Київ, 2001. – 186 с.

3. Падалка О.С., Нісімчук А.М., Смолюк І. О., Шпак О. Т. Педагогічні технології. – Київ, 2005. – 252 с.

4. Пометун О.І., Пироженко Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні методики та системи навчання. – Київ, 2007. – 112 с.

5. Проблеми педагогічної інноватики в сучасній теорії і практиці управління школою // Модернізація освітнього процесу в ліцеї економічного профілю / За ред.. Л.І. Даниленко, Ю.В. Шукевича. – Київ, 2004. – С. 5-12.

6. Савченко О.Я. Дидактика початкової школи. – Київ, 1999. – 368 с.

7. Скоморовський Б.Г. Умови ефективної взаємодії вчителя і учнів у процесі розвивального навчання // Джерела. Науково-методичний вісник. – 1996. – С. 3-7.

САМОСТІЙНА РОБОТА № 5,6,7 (40 годин).

Тема: Розвивальне навчання і виховання. Колективне творче навчання і виховання. Інформаційні технології. Технології проектів. Проектна діяльність в початковій школі.

Мета: Ознайомити та закріпити на практиці прийоми проектної діяльності у початковій школі.

Теоретична складова самостійної роботи

У науковій літературі існує декілька понять-визначень слова «проект».

Проект – це будь-яка робота, виконана від «щирого серця», що має певну цільову настанову. (автор В. Кілпатрик)

Проект – це задум, план, прообраз певного об’єкта; сукупність

документів і розрахунків, необхідних для його створення. («Советский єнциклопедический словарь»)

Проект – це систематична форма організації діяльності у взаємозв'язку її теоретичних і практичних аспектів.(автор С. Кримський)

Проект – це організація й виконання певного цільового конкретного навчало-виробничого завдання. (П. Архангельський)

Проект – це реалістичний задум бажаного майбутнього. (Л. Переверзєв)

Методологічні аспекти проектної діяльності:

- важливо підпорядковувати зміст навчання, розв'язання практичних проблем підготовці та інтересам дитини;
- здібності дитини закладаються природою, а школа повинна створювати умови для їх розкриття;
- знання мають слугувати пристосуванню людини до оточення і повинні мати практичні спрямування;
- головним є не кількісні характеристики знань, набутих учнями в школі, а вміння використовувати їх у певній ситуації;
- розв'язання проблем вимагає поєднання розумової та фізичної праці, що має розвивальну та суспільну цінність.

Успішна організація проектування як особливого типу інтелектуальної діяльності молодших школярів вимагає:

- наявності освітньої проблеми, достатньо складної та актуальної, щоб задовольнити навчальні запити та життєві потреби учні;
- дослідницького характеру пошуку розв'язання проблеми; висунення та перевірки гіпотез; обґрунтування висновків;
- емоційної забарвленості навчального процесу; створення ситуації успіху (зацікавленості, подиву, бажання дослідити поставлене питання);
- активізації психічної діяльності учнів (мислення, уваги, пам'яті, мовлення, волі);

- структурування діяльності відповідно до класичних стадій проектування що адаптовані до особливостей початкового навчання;
- моделювання вчителем умов для виявлення учнями навчальної проблеми;
- самодіяльний характер творчої активності учнів;
- практичного і теоретичного значення результату та готовності до практичного застосування цього результату;
- широкого використання на уроках парної та групової форм організації навчальної діяльності учнів;
- гуманізація взаємодії вчителя і учня;
- міжособистісного спілкування; підтримання стосунків відвертості, довіри, поваги одне до одного; створення соціально-педагогічних умов для самоствердження кожної дитини в учнівському колективі;
- стимулювання учнів до висунення альтернативних припущень і здогадів;
- створення учнями умов застосування нових знань та уявлень до осмислення широкого кола ситуацій і явищ для оцінювання їхнього прикладного значення;
- підбиття підсумків проектної діяльності, мета якої – усвідомлення учнями своїх успіхів і недоліків.

Проектування в освіті розвивається за трьома напрямами:

1. Метод проектів як один із методів інтегрованого навчання дошкільників і школярів, що ґрунтується на їх самостійній,творчій, глибоко мотивованій, доцільній, пізнавальній діяльності.

2. Соціальне проектування з учнями, що почало активно використовуватися у системі загальної та додаткової освіти, і виявляє собою особливу діяльність учнів над розв’язанням конкретних соціальних проблем.

3. Проектування як особлива діяльність педагога, зміст якої – це пошук і створення нових видів педагогічної діяльності, моделей освіти тощо.

Основні завдання проектної технології в початковій школі на сучасному етапі

1. Формування навичок самостійної діяльності, застосування знань у нестандартних ситуаціях.
2. Формування в учнів комунікативних умінь та навичок.
3. Формування навичок науково-дослідної роботи.

Моделі проектної діяльності

Типи проекту	Мета проекту	Визначення складових частин моделі проекту
Дослідницькі	Дослідження та презентація певного об'єкта – процесу або явища, що сприяє виникненню проблемної ситуації	1. Тема 2. Мета і завдання 3. Об'єкт і предмет дослідження 4. Методи дослідження 5. Практичне значення 6. Очікуваний результат 7. Презентація 8. Рефлексія
Інформаційні	Пошук та презентація інформації про певний об'єкт чи явище	1. Тема 2. Мета і завдання 3. Об'єкт і явище дослідження 4. Пошук, аналіз, добирання та структурування інформації 5. Визначення головного та оформлення 6. Презентація 7. Рефлексія
Прикладні практико-орієнтовані	Створення конкретного продукту, практичних напрацювань	1. Тема 2. Мета і завдання 3. Очікуваний результат 4. Технологія виконання 5. Презентація продукту 6. Рефлексія
Творчі	Створення продуктів творчої діяльності	1. Тема 2. Мета і завдання 3. Очікувані результати та форми представлення 4. Опис технології діяльності 5. Презентація

		6. Рефлексія
Ігрові	Моделювання соціальних та ділових стосунків в організованій ігровій діяльності	1. Тема 2. Мета і завдання 3. Розроблення сценарію гри 4. Процес гри 5. Рефлексія

Завдання до теми:

1. Відповідно до різних типів шкільних проектів пропонуйте проекти з навчання англійської мови в початкових класах та занесіть їх назви у таблицю.

Типи шкільних проектів

Автор	**Типи шкільних проектів**	**Приклад у сучасній інтерпретації**
В. Кілпатрик	1. Утілення ідеї	
	2. Отримання естетичної насолоди	
	3. Подолання інтелектуальної перепони	
	4 Набуття нових знань та досвіду	
Є. Коллінз	1. Ігрові проекти	
	2. Розповідні проекти	
	3. Екскурсійні проекти	
	4. Ручні проекти	

2. Детально розробіть проект з англійської мови для учнів 4-го класу з метою розширення словникового запасу та активізації навичок монологічного та діалогічного мовлення.

Література

1. Логвин В. Метод проектів у контексті сучасної освіти // Сучасні

шкільні технології, 2004.

2. Мудрик А. К. Соціальний інтелект та соціальна компетентність // Практична психологія та соціальна робота. – 2006 - № 3.
3. Петровська Н. В., Воропай Т. М. Проектна технологія: сутність, досвід використання, перспектива // Початкове навчання та виховання. – 2009. - №9.
4. Рідна школа // Науково – методичний журнал. – 2006. - №40 (376).
5. Сазоненко Г. Педагогічні технології. – К.: Шкільний світ, 2009.
6. Телячук В. П., Лесіна О. В. Інноваційні технології в початковій школі. – Х.: ВГ «Основа», 2008.
7. Через комунікацію до пізнання. – К., 2005.

Короткий термінологічний словник з інноваційних педагогічних технологій

Авторитарне (лат. autoritas — влада, вплив) виховання — педагогічна концепція, яка передбачає підкорення вихованця волі вихователя. Придушуючи ініціативу і самостійність, А. в. перешкоджає розвитку індивідуальності дитячої особистості, призводить до її нівелювання, виникнення конфронтації між педагогом і дітьми.

Авторська школа — експериментальний навчально-виховний заклад, діяльність якого базується на розробленій автором чи авторським колективом педагогічній концепції. Термін запроваджено наприкінці 80-х років XX ст., однак у світовій педагогіці авторськими за суттю були навчальні заклади Й.-Г. Песталоцці, Ф. Фребеля, школи М. Монтессорі, Р. Штейнера, А. Макаренка, В. Сухомлинського та ін.

Авторські навчальні програми — складова частина програмно-методичного забезпечення освітнього процесу навчально-виховного закладу (школи, дитячого садка тощо). Для них характерні оригінальні концепції та зміст. Запровадженню А. н. п. передує експертиза, апробація, сертифікація тощо.

Авторські освітні технології — розроблені педагогами-практиками технології, в яких у різних варіантах поєднано адекватні змісту і цілям різнорівневого і різнопрофільного навчання структурно-логічні, інтеграційні, ігрові, комп´ютерні, діалогові, тренінгові технології.

Аксіологічний (грец. axios —- цінний і logos — слово, вчення) аналіз — членування загального процесу на окремі самооцінні дії (кроки).

Алгоритмізація процесу навчання — один із напрямів педагогічних досліджень, який акцентує на використанні тими, хто навчається, і тими, хто навчає, структурованих алгоритмів (лат. algorithmus — сукупність дій для розв´язання задачі) розв´язання завдань.

Альтернативні (франц. alternative, від лат. alter — один із двох) школи — «вільні школи», які виникли наприкінці 60-х років XX ст. у країнах Західної Європи і США як протиставлення авторитарним рухам. Вони забезпечують альтернативну за змістом, формами і методами роботи з учнями освіту. Існують як «відкриті школи» (без поділу на традиційні класи), «школи без стін» (орієнтація на широке використання місцевої громади), «магнітні школи» (навчальні центри для поглибленого вивчення конкретної галузі знань) та ін.

Антиінноваційні (грец. anti — проти і англ. innovate — запроваджувати нововведення) бар´єри — зовнішні або внутрішні перешкоди, які заважають здійсненню інноваційної діяльності.

Антропологo-гуманістичний (грец. anthropos — людина і logos — слово, вчення; лат. humanus — людський, людяний) принцип у педагогіці — організація навчально-виховного процесу відповідно до законів розвитку дитячого організму і становлення особистості.

Базова освіта — суспільно необхідний рівень загальноосвітньої підготовки, який передбачає всебічний розвиток і ціннісно-етичну орієнтацію особистості, формування загальнокультурної основи її освіти, громадянського та професійного становлення.

Варіативний (лат. variatio — відмінність) компонент в освіті — навчальні програми, що обираються в межах освітньої програми навчально-виховного закладу.

Взаємодія педагога і вихованців у педагогічному процесі — взаємний вплив дорослого і дітей, у процесі якого здійснюється їхній взаєморозвиток. Каналами взаємодії у педагогічному процесі є діяльність і взаємини вихователя й вихованців. Модель педагогічної взаємодії визначає характер педагогічної системи.

Виховна система — умовно об´єднаний комплекс виховних цілей, людей, що реалізують їх у процесі цілеспрямованої діяльності, відносин між її учасниками, освоєного середовища й управлінської діяльності із забезпечення життєздатності цієї системи.

Виховні цілі — цілі, що відповідають формуванню соціальних і особистісних якостей, а також ціннісно-смислових ставлень людини до навколишнього світу і самої себе.

Відкрите навчання — спосіб організації навчальної роботи в школах (здебільшого початкових), який передбачає відмову від класно-урочної системи і оцінювання успішності на основі заданих норм, гнучку, відкриту організацію навчального простору, змінний склад навчальних груп, вільний вибір учнем видів і способів навчальної роботи. В. н. сприяє формуванню позитивної мотивації дітей, емоційно насиченої атмосфери взаємин учителів і учнів. Таке навчання було поширене на початку 60-х років XX ст. у Великій Британії, а в 70-ті роки і в інших країнах.

Всотуючий розум — здатність дитини вчитися, прагнення до навчання, реалізація яких забезпечується сприятливим навколишнім середовищем. Термін запровадила М. Монтессорі.

Гендерний (англ. gender, від грец. genos — рід) підхід — сукупність уявлень, які передбачають визначення відмінностей у поведінці та сприйнятті жінок і чоловіків не так за їх фізичними особливостями, як за

вихованням і поширеними в кожній культурі уявленнями про суть жіночого та чоловічого.

Глобалізація (франц. global — взятий у цілому) освіти — одна з фундаментальних тенденцій розвитку освіти. Відображає формування єдиного соціального, інформаційного й освітнього простору в масштабах усієї планети, зокрема через діяльність засобів масової інформації, канали Інтернет.

Глобальна освіта — зміст і технології освіти, орієнтовані на тенденції глобалізації у всіх галузях суспільного життя. Її компонентами є екологічна освіта і виховання, розвиток толерантності й полікультурності у сфері суспільствознавчої освіти, підвищення інформаційної насиченості освіти.

Готовність до інноваційної педагогічної діяльності — особливий особистісний стан, який передбачає наявність у педагога мотиваційно-ціннісного ставлення до професійної діяльності, володіння ефективними способами і засобами досягнення педагогічних цілей, здатності до творчості і рефлексії.

Градація (лат. gradatio — поступовість, посилення, від gradus — ступінь) новизни — показник якісної відмінності одного об´єкта від іншого. Виокремлюють такі градації: побудова нового в іншому вигляді, тобто формальна новизна; повторення відомого з несуттєвими змінами; уточнення, конкретизація вже відомого; доповнення вже відомого суттєвими елементами; створення якісно нового об´єкта.

Групи одного столика — групи дітей у педагогічній системі П. Петерсена, створені на основі взаємних симпатій, спільних інтересів, діяльності, яка вимагає колективних зусиль мікрогруп.

Гуманізація (лат. humanus — людський, людяний) педагогічного процесу — концепція, основу якої становить ідея побудови педагогічної системи на принципах гуманізму з метою створення найсприятливіших умов для повноцінного розвитку дитини. Г. п. п. передбачає диференціацію та

індивідуалізацію навчання й виховання на основі активізації творчого саморозвитку особистості.

Гуманістична освіта — освітні системи і концепції, які базуються на цінностях гуманізації і гуманітаризації освіти.

Гуманістична педагогіка — напрям у сучасній теорії та практиці виховання, що виник наприкінці 50-х — на початку 60-х років XX ст. у США як педагогічне втілення ідей гуманістичної психології. Головною метою виховання в Г. п. є самоактуалізація особистості.

Гуманістична психологія — напрям у сучасній зарубіжній психології, предметом якого є цілісне вивчення людини в її вищих, специфічних лише для неї виявах, зокрема розвиток і самоактуалізація особистості, її цінності, любов, творчість, відповідальність, свобода тощо. До провідних представників Г. п. належать А. Маслоу, Ш. Бюлер, К. Роджерс.

Гуманітаризація (лат. humanitas — людство, людяність) освіти — одна з основних тенденцій розвитку освіти в сучасному світі. Відображає зростання ролі і значення людських відносин, взаємного прийняття учасників навчального процесу для успішності освіти в цілому.

Демократизація (грец. demokratia — народовладдя) педагогічного процесу — впровадження в педагогічну систему принципів демократії, надання свободи творчості педагогу і більших можливостей вихованцям.

Диверсифікація (лат. diversificatio — зміна, різноманітність) системи освіти — процес розширення системи освіти за рахунок зростання кількості типів і видів навчальних закладів.

Дидактична (грец. didaktikos — повчальний) система — сукупність елементів (мета, дидактичні принципи, зміст, форми організації і методи навчання), що утворюють єдину цілісну функціональну структуру, орієнтовану на досягнення цілей навчання.

Дидактичне програмування — один із підходів до конструювання освітніх процесів і систем, пов´язаний з поетапним визначенням необхідної інформації, елементарних процедур її засвоєння і контролю. Особливого

поширення набуває у зв´язку із впровадженням комп´ютерів і навчальних пристроїв.

Дидактичний енциклопедизм — педагогічний принцип і стратегія відбору змісту освіти, що реалізуються через вибір основних фактів і подій, які підлягають засвоєнню.

Дидактичний утилітаризм (франц. utilitarisme, від лат. utilitas — користь, вигода) — педагогічний принцип і стратегія визначення змісту освіти, що реалізуються через вибір практично необхідних для життя елементів знання, досвіду й умінь.

Диференціація (лат. differentia — відмінність) освіти — процес у сучасній освіті, що забезпечує різноманітність форм навчання, які дають змогу максимально враховувати індивідуальні можливості, інтереси, нахили, ціннісні та професійні орієнтації тих, хто навчається. Базується на прийнятті психологічних відмінностей між індивідами і групами людей (за статтю, віком, соціальною належністю тощо).

Діагностика (грец. diagnostikos — здатний розпізнавати) інноваційної діяльності педагога — сукупність способів вивчення й оцінювання професійної готовності педагога до реалізації інноваційної діяльності.

Духовний зародок — модель психічного розвитку дитини, який, будучи вродженою її психічною сутністю, виявляє себе лише у процесі розвитку. Автором терміна є М. Монтессорі.

Експеримент (лат. experimentum — проба, досвід) — метод дослідження, що передбачає виокремлення суттєвих факторів, які впливають на результати педагогічної діяльності, дає змогу варіювати ними задля досягнення оптимальних результатів; контрольована педагогічна діяльність, спрямована на створення та апробування нових технологій навчання й виховання, розвитку дітей, управління навчально-виховним закладом.

Експериментальні школи — навчально-виховні заклади, призначені для обгрунтування, розроблення або перевірки нових педагогічних ідей, вивчення практичного досвіду педагогів.

Експертна рецензія — заключне судження експерта про рецензований інноваційний проект (його актуальність, відповідність цілей об´єктивним потребам і тенденціям розвитку освіти, чіткість визначення цілей тощо).

Екстенсивні (лат. extensivus — розширюючий) інновації — інновації, що базуються на залученні додаткових потужностей (інвестицій) нових засобів, обладнання, технологій, капіталовкладень тощо; нарощують кількісні характеристики педагогічного продукту переважно за рахунок нових інформаційних технологій, перерозподілу часу на різні види навчальної діяльності, диференціацію та індивідуалізацію роботи з учнями.

Життєвий цикл (грец. kyklos — коло) нововведення — процес проходження етапів нововведення: виникнення (старт); швидкий ріст (у боротьбі з опонентами, консерваторами, скептиками); зрілість; освоєння; дифузія (проникнення, розповсюдження); насичення (освоєння багатьма людьми, проникнення у всі частини педагогічного і управлінського процесів); рутинізація (тривале використання новації, внаслідок чого вона для багатьох стає нормою); криза (вичерпаність можливостей застосувати новацію в нових галузях, умовах); фініш (нововведення перестає бути таким, як є, замінюється ефективнішим або поглинається загальною ефективною системою).

Засоби інформатизації освіти — засоби нових інформаційних технологій у поєднанні з навчально-методичним, нормативно-технічним і організаційно-інструктивним матеріалом, що забезпечує їх педагогічно доцільне використання.

Засоби нових інформаційних технологій — програмно-апаратні засоби і пристрої, що функціонують на базі обчислювальної техніки, а також сучасні способи і системи інформаційного обміну, що забезпечують операції збирання, накопичення, збереження, оброблення й передавання інформації.

Зміст освіти — система наукових знань про природу і суспільство; особистісний і соціокультурний досвід, які реалізуються, розвиваються і трансформуються в системі освіти. Серед основних компонентів З. о.

виокремлюють ціннісний, знаковий, діяльнісний, поведінковий, особистісний тощо.

Зразковий (репродуктивний) педагогічний досвід — навчально-виховна, організаційно-педагогічна діяльність, яка забезпечує ефективне і якісне розв´язання завдань навчання і виховання.

Імперативний (лат. imperativus — наказовий, владний) характер взаємин у педагогічній системі — характер взаємин між вихователем і вихованцями за моделлю суб´єкт-об´єктної взаємодії, що передбачає точне і беззаперечне виконання дитиною всіх вимог дорослого, сліпе підкорення формальним нормам і правилам поведінки.

Індивідуалізація (франц. individualisation, від лат. individuum — неподільне) навчання — організація навчального процесу з урахуванням індивідуальних особливостей учнів, яка дає змогу створити оптимальні умови для реалізації потенційних можливостей кожного.

Індивідуальний освітній маршрут — орієнтація на пошук індивідуальних моделей соціалізації, що сприяють використанню внутрішніх сутнісних сил і можливостей конкретної людини; надання дитині та її сім´ї права обирати навчальні програми й заклади з урахуванням інтересів і проблем, індивідуальності дитини.

Індивідуальний розвиток — процес формування індивіда.

Індивідуальний стиль педагогічної діяльності — цілісна система операцій, що забезпечує ефективну взаємодію вихователя з вихованцями і визначається цілями, завданнями професійної діяльності, властивостями різних рівнів індивідуальності педагога (ритмом діяльності, спілкування тощо). Структура І. с. п. д. охоплює мотиваційно-оцінний, змістово-когнітивний, операційно-діяльнісний компоненти.

Інноватівність (лат. innovatio — оновлення, зміна) — емоційно-оцінне ставлення до нововведень, відмінність у сприйнятливості суб´єктів до інновацій, нових ідей, досвіду.

Інноваційна компетентність (лат. competens (competentis) — належний, відповідний) педагога — система мотивів, знань, умінь, навичок, особистісних якостей педагога, що забезпечує ефективність використання нових педагогічних технологій у роботі з дітьми.

Інноваційна культура педагога — система освоєних особистістю педагогічних засобів, що забезпечують інноваційний спосіб діяльності, системоутворюючим елементом якої є цінності інноваційного плану. І. к. п. виконує раціонально-праксіологічну, організаційно-впорядковуючу, описово-пояснювальну, прогностико-управлінську, евристико-пізнавальну і комунікативно-трансляційну функції.

Інноваційна мета освіти — створення сприятливих умов для творчості, реалізації природної суті, соціальних потреб людини.

Інноваційна освіта — система ідей, головною метою яких є збереження і розвиток творчого потенціалу людини. Започаткована Міжнародною академією наук вищої школи (МАН ВШ).

Інноваційна педагогічна діяльність — заснована на осмисленні практичного педагогічного досвіду цілеспрямована педагогічна діяльність, зорієнтована на зміну та розвиток навчально-виховного процесу з метою досягнення вищих результатів, одержання нового знання, формування якісно іншої педагогічної практики.

Інноваційна педагогічна технологія — цілеспрямоване, систематичне й послідовне впровадження в практику оригінальних, новаторських способів, прийомів педагогічних дій і засобів, що охоплюють цілісний навчально-виховний процес від визначення його мети до очікуваних результатів.

Інноваційна поведінка педагога — сукупність зовнішніх виявів його особистості, в яких розкривається внутрішнє «Я» (світовідчуття, світогляд, особистісні особливості), спрямовані на зміну складових сучасної системи освіти.

Інноваційна школа — навчально-виховний заклад, діяльність якого побудована на оригінальних (авторських) ідеях і технологіях. Являє собою нову освітню практику (взагалі або для конкретних умов).

Інноваційне навчання — зорієнтована на динамічні зміни в навколишньому світі навчальна діяльність, яка грунтується на оригінальних методиках розвитку різноманітних форм мислення, творчих здібностей, високих соціально-адаптаційних можливостей особистості.

Інноваційне середовище — педагогічно доцільно організований простір життєдіяльності, який сприяє розвитку інноваційного ресурсу особистості; інтегрований засіб накопичення і реалізації інноваційного потенціалу навчального закладу.

Інноваційний педагогічний експеримент — метод дослідницько-педагогічної діяльності, який передбачає істотні зміни у змісті, формах і методах роботи з метою підвищення їх ефективності.

Інноваційний потенціал навчально-виховного закладу — здатність навчально-виховного закладу створювати, сприймати, реалізовувати нововведення та своєчасно позбавлятися від застарілого, педагогічно недоцільного.

Інноваційний потенціал (лат. potentia — сила) педагога — сукупність соціокультурних і творчих характеристик особистості педагога, що виражає готовність удосконалювати педагогічну діяльність, а також наявність внутрішніх засобів і методів, які забезпечують цю готовність.

Інноваційний прогностичний характер управління навчальним закладом — впровадження в управлінський цикл змін, спрямованих на визначення перспектив розвитку освітньої системи та її радикальне оновлення: діагностика стану проблеми і виявлення проблемних полів, побудова концепції перетворення і проектування, програмування діяльності, моделювання й корекція моделі, її адаптація і тиражування результатів.

Інноваційний режим — порядок здійснення навчання в умовах конкретної інновації; систематичне координування і регулювання інноваційного процесу.

Інноваційні ідеї — засновані на новому знанні про процеси людського розвитку ідеї, які пропонують невикористовувані раніше теоретичні підходи до розв´язання педагогічних проблем, конкретні практичні технології отримання високих результатів.

Інноваційні наукові повідомлення — методологічні положення дидактики; теоретичні положення; концепція; гіпотеза; закономірність; модель педагогічного процесу; педагогічні принципи; аналітичні дані про педагогічний процес, явище, факти; характеристика педагогічного процесу, явища; алгоритми дій учасників процесу; методи педагогічної діяльності; педагогічні засоби; форми педагогічної діяльності; педагогічний комплекс, система; показники й критерій ефективності педагогічного процесу та якості його результатів; протипоказання у педагогіці.

Інноваційні освітні процеси — зумовлені суспільною потребою комплексні процеси створення, впровадження, поширення новацій і зміни освітнього середовища, в якому здійснюється їх життєвий цикл.

Інноваційні уміння — володіння способами і прийомами інноваційної діяльності, що дають змогу виокремити проблему, проникнути в її суть і на цій основі конструювати і продуктивно розв´язувати інноваційні професійно-педагогічні завдання.

Інновація — нововведення, зміна, оновлення; новий підхід, створення якісно нового, використання відомого в інших цілях.

Інститут «хрещених» — своєрідний патронаж, піклування старших учнів про кожного новенького малюка, який ознайомлюється з життям шкільної громади. Був запроваджений П. Петерсеном у його педагогічній системі.

Інструментування права на вільний вибір — психологічний вплив педагога на дітей, суть якого полягає в тому, щоб, зберігаючи право на

поведінковий вибір за ними, допомогти їм зрозуміти ситуацію, що склалася, і можливі наслідки вибору. І. п. на в. в. сприяє розвитку суб´єктності дитини, її вмінню усвідомлювати свою поведінку; формуванню вміння постійно орієнтуватися на «іншого» і відповідати за свої дії.

Інтеграція (лат. integratio — відновлення, поповнення, від integer — цілий) — процес і результат взаємодії елементів (із заданими властивостями), що супроводжується відновленням, встановленням, ускладненням і зміцненням істотних зв´язків між ними на основі достатньої підстави, в результаті чого формується інтегрований об´єкт (система) з якісно новими властивостями, у структурі якого зберігаються індивідуальні властивості вихідних елементів.

Інтегровані інновації — інновації, що передбачають об´єднання інтенсивного та екстенсивного шляхів розвитку педагогічної системи за умови ретельного дослідження невикористаних резервів педагогічної системи, які виявляються на межі різнопланових, різнорівневих і різнохарактерних педагогічних підсистем та їх компонентів.

Інтенсивні (франц. intensif, від лат. intensio — напруження, посилення) інновації — інновації, які передбачають розвиток педагогічної системи за рахунок внутрішніх резервів.

Інформатизація (лат. informatio — пояснення) освіти — одна з глобальних тенденцій розвитку освіти, пов´язана з розширенням застосування комп´ютерів, інформаційних мереж і технологій в освітній практиці.

Комбінаторні (лат. combino — з´єдную, поєдную) нововведення — нововведення, що передбачають нове конструктивне поєднання елементів відомих методик.

Комплексна освітня програма — програма, яка визначає основний зміст роботи з дітьми в умовах навчально-виховного закладу на основі єдиної педагогічної концепції.

Компоненти педагогічної системи — мета (педагогічний ідеал виховання), зміст педагогічного впливу (освітня програма), засоби, форми, методи педагогічного впливу; результат; люди (педагоги, батьки, вихованці тощо) як носії педагогічної системи, об´єкти і суб´єкти педагогічної діяльності.

Креативна особистість — особистість, яка має внутрішні передумови (особистісні утворення, нейрофізичні задатки, специфіку когнітивної сфери), що забезпечують її творчу активність.

Креативність (лат. creatio (creationis) — створення) — стійка властивість індивіда, що обумовлює здатність виявляти соціально значущу творчу активність; рівень творчої обдарованості, здатності до творчості.

Критерій оптимальності (лат. optimus — найкращий) — показник, за яким здійснюється оцінювання можливих варіантів (альтернатив) розвитку процесу і вибір найкращого з них. Всупереч вимогам логіки (щоб критерій містив тільки один показник) у педагогіці він завжди комплексний, оскільки диференціювати причини і наслідки педагогічних процесів складно.

Критерій якості об´єкта — показник, що характеризує властивість (якість) об´єкта, оцінювання якого можливе за одним із способів вимірювання або за експертним методом.

Ліцензування (лат. licentia — свобода, право) освітнього закладу — проведення експертизи і прийняття рішення про видачу або відмову у видачі навчальному закладу ліцензії на здійснення освітньої діяльності відповідно до поданої заяви. Проводиться державними органами управління освіти або органами місцевого самоврядування з метою реалізації державної політики в галузі освіти, регулювання умов здійснення освітнього процесу, захисту прав громадян на отримання освіти, створення правових гарантій для вільного функціонування і розвитку освітніх закладів різних організаційно-правових форм.

Медіа-освіта — напрям у педагогічній науці, який досліджує засоби масової комунікації. Сформувався він у другій половині XX ст. Головними

завданнями М.-о. є підготовка тих, хто навчається, до життя в інформаційному суспільстві, формування в них уміння користуватися інформацією в будь-якому вигляді, здійснювати комунікації, усвідомлювати наслідки впливу на людину засобів інформації, особливо засобів масової комунікації.

Метод групових експертних оцінок (ГЕО), або метод Дельфи — метод, що передбачає проведення експертизи групою експертів за певним алгоритмом.

Методика в освіті — опис конкретних прийомів, способів, технік педагогічної діяльності в окремих освітніх процесах.

Методика навчання як окрема дидактика — сукупність упорядкованих знань про принципи, зміст, методи, засоби і форми організації навчально-виховного процесу з окремих навчальних дисциплін, що забезпечують розв´язання завдань.

Модифікаційні (лат. modifico — встановлюю міру) нововведення — нововведення, пов´язані з удосконаленням, раціоналізацією, видозміною, модернізацією того, що має аналог або прототип (програма, методика, окрема розробка тощо).

Модульні (лат. modulus — міра) нововведення — комплекс часткових взаємопов´язаних нововведень стосовно певної групи предметів, вікової групи дітей тощо.

Моніторинг (лат. monitor — нагадуючий, наглядаючий) в освіті — постійне відстежування певного процесу в освіті з метою виявлення його відповідності бажаному результату або початковим припущенням. Елементами М. в о. є форми поточної, проміжної і підсумкової атестації, складання графіків і звітів, проведення педагогічних рад, консиліумів тощо.

Мультикультурна (лат. multum — багато і ...культура) освіта — освіта, спрямована на збереження і розвиток культурних цінностей, норм, зразків і форм діяльності певного суспільства, на передавання їх та інноваційних новоутворень молодому поколінню.

Мультикультурний простір освіти — динамічна система культурних полів взаємовпливів і взаємодій суб´єктів освіти, які є носіями певного культурного і субкультурного досвіду.

Новаторство (лат. novator — оновлювач) — вищий ступінь педагогічної професійної майстерності, винахідництво нового в педагогічній практиці.

Новаторський педагогічний досвід — породжена радикально новою педагогічною ідеєю навчально-виховна, організаційно-педагогічна діяльність.

Новизна — один із основних критеріїв оцінювання педагогічних досліджень; результат творчого процесу; властивість і самостійна цінність будь-якого нововведення. Н. має відносний характер як в особистісному, так і в історичному плані.

Нові інформаційні технології — сукупність методів і технічних засобів збирання, організації, збереження, опрацювання, передавання інформації за допомогою комп´ютерів і комп´ютерних комунікацій.

Освіта — процес і результат засвоєння людиною системи знань про світ, суспільство, саму себе, способи мислення і діяльності, формування власної особистості; феномен культури, що забезпечує її трансляцію, відтворюваність і зміну; освітній простір — сукупність навчальних закладів, державної системи управління і суспільних об´єднань, які реалізують освітні програми.

Освітній заклад — заклад, що здійснює освітній процес, тобто реалізує одну або кілька освітніх програм.

Освітній стандарт (англ. standard — норма, зразок, мірило) — мінімально гарантований освітнім закладом рівень освіти.

Освітня парадигма (грец. paradeigma — приклад, зразок) — сукупність прийнятих науковим педагогічним співтовариством теоретичних, методологічних та інших установок на кожному етапі розвитку педагогіки,

якими керуються як зразком (моделлю, стандартом) при розв´язанні педагогічних проблем.

Освітня програма — основний документ освітнього закладу будь-якого рівня, що визначає зміст основної і додаткової освіти, педагогічні технології, які використовуються, систему атестації і управління якістю освіти, а також кадрові та матеріально-технічні основи освітнього процесу.

Освітня технологія — технологія, що відображає загальну стратегію розвитку освіти, єдиного освітнього простору. Призначена для прогнозування розвитку освіти, її конкретного проектування і планування, передбачення результатів, а також визначення відповідних освітнім цілям стандартів. До О. т. належать концепції освіти, освітні закони, освітні системи (гуманістична концепція освіти, Закон України «Про освіту», система неперервної освіти тощо).

Особистісна центрація педагога — спрямованість, зацікавленість педагога інтересами учасників педагогічного процесу.

Особистісний підхід у педагогіці — гуманістичний підхід педагога до вихованців, що допомагає кожному з них усвідомити себе як особистість, виявити можливості, які стимулюють самостановлення, самоствердження, самореалізацію.

Парціальна (лат. partialis, від pars (partis) — частина) освітня програма — освітня програма, яка визначає зміст одного або кількох взаємопов´язаних напрямів роботи закладу (наприклад, гуманістичне виховання, естетичний розвиток, екологічне виховання) на основі своєрідної педагогічної концепції.

Педагогіка співробітництва — новаторський напрям у педагогіці, що розглядає дитину як активного суб´єкта спільної з педагогом діяльності, заснованої на реальному співробітництві, демократичних і творчих засадах. Сформувався у середині 80-х років XX ст. Авторами П. с. є Ш. Амонашвілі, І. Волков, Є. Ільїн, С. Лисенкова, В. Сухомлинський, В. Шаталов та ін.

Педагог інноваційного спрямування — педагог із чіткою мотивацією інноваційної діяльності та визначеною інноваційною позицією, здатний не лише підтримувати інноваційні процеси, а й ініціювати їх.

Педагогічна аксіологія (грец. axios — цінний і logos — слово, вчення) — наука про сприйняття, освоєння та оцінювання нового у педагогіці. Основними її категоріями є педагогічне співтовариство, оцінювання та різновиди процесів освоєння нового, явища консерватизму і новаторства в педагогіці, особливості інноваційного середовища, готовність педагогічного співтовариства до сприйняття і оцінювання нового тощо.

Педагогічна діагностика (грец. diagnostikos — здатний розпізнавати) — комплекс засобів, методів, прийомів і правил виміру динаміки процесів і результатів навчально-виховної роботи.

Педагогічна експертиза (франц. expertise, від лат. expertus — досвідчений) — сукупність процедур, необхідних для одержання колективної думки у формі експертного судження чи оцінки про педагогічний об´єкт, процес, явище (навчальний план, підручник тощо).

Педагогічна імпровізація (франц. improvisation, від лат. improvisus — несподіваний, непередбачений) — знаходження педагогом під час навчально-виховного процесу несподіваного педагогічного розв´язку і миттєве його втілення. Вона охоплює чотири етапи: педагогічне осяяння; миттєве осмислення педагогічної ідеї і миттєвий вибір шляху її реалізації; втілення або реалізація педагогічної ідеї; миттєвий аналіз процесу втілення педагогічної ідеї і рішення про продовження педагогічної імпровізації або перехід до запланованих раніше дій. П. і. дає змогу вдосконалювати педагогічну техніку, гнучко реагувати на труднощі, що виникають.

Педагогічна інноватика — вчення про створення, оцінювання, освоєння і використання педагогічних новацій.

Педагогічна інновація (нововведення) — сукупність нових професійно-педагогічних дій педагога, спрямованих на вирішення актуальних проблем виховання й навчання з позицій особистісно-

орієнтованої освіти; цілісна теоретична, технологічна і методична концепція оновлення педагогічної діяльності, що забезпечує її вихід на якісно новий рівень; процес освоєння нового (засобу, методики, технології, програми тощо).

Педагогічна кваліметрія (лат. qualis — який за якістю і грец. metreo — вимірюю) — застосування методів загальної кваліметрії (кількісних оцінок якості об´єкта) в педагогіці під час кількісного оцінювання психолого-педагогічних і дидактичних об´єктів. Основним методом дослідження є метод групових експертних оцінок.

Педагогічна концепція (франц. conception, від лат. conceptio — сприйняття) — спосіб розуміння, трактування педагогічних явищ; основна точка зору на предмет педагогічної науки чи педагогічного явища; керівна ідея для їх систематичного висвітлення; система пов´язаних між собою, взаємозумовлених поглядів на сутність педагогічних явищ.

Педагогічна культура — сутнісна характеристика особистості педагога, здатного до «діалогу культур».

Педагогічна майстерність — високий рівень оволодіння педагогічною діяльністю; комплекс спеціальних знань, умінь і навичок, професійно важливих якостей особистості, що дають змогу педагогу ефективно організовувати навчально-пізнавальну діяльність тих, хто навчається, і здійснювати цілеспрямований педагогічний вплив і взаємодію.

Педагогічна неологія (грец. neos — новий і logos — слово, вчення) — наука про створення нового у педагогіці. Основними категоріями П. н. є нове в педагогіці, класифікація педагогічних нововведень, умови створення нового, критерії новизни, традиції і новаторство, етапи створення нового у педагогіці.

Педагогічна підтримка — особлива сфера спрямованої на самостановлення дитини педагогічної діяльності, яка представляє процес спільного з вихованцем визначення його інтересів і шляхів подолання

проблем з метою збереження власної гідності та досягнення бажаних результатів у різних сферах.

Педагогічна праксіологія (грец. praktikos — діяльний і logos — слово, вчення) — наука про використання і застосування нового у педагогіці. Основними категоріями П. п. є закономірності та різновиди впровадження, використання і застосування нового, оптимальна інноваційна діяльність.

Педагогічна рефлексія (лат. reflexio — відображення, аналіз) — здатність педагога об´єктивно оцінити себе та свої вчинки, зрозуміти, як його сприймають у процесі педагогічного спілкування.

Педагогічна система — педагогічна концепція і досвід її реалізації в педагогічну практику; еталонна модель, результати дії якої апробовані на соціальному рівні і мають свою специфіку.

Педагогічна творчість — прийняття і здійснення педагогом оптимальних нестандартних рішень у змінних умовах навчально-виховного процесу.

Педагогічна теорія — логічне узагальнення педагогічного досвіду, практики виховання й навчання; система педагогічних ідей; наукове пояснення закономірностей педагогічної діяльності; сукупність положень педагогіки як науки.

Педагогічна техніка — елемент педагогічної технології; комплекс загальнопедагогічних і психологічних умінь педагога, що забезпечує володіння ним власним психофізіологічним станом, настроєм, емоціями, тілом, мовою й організацією педагогічно доцільного спілкування. Виокремлюють вербальні (голос, дикція, інтонація, темпоритм тощо), невербальні (міміка, пластика, артикуляція, жести, експресивне забарвлення пластики та ін.), соціально-перцептивні (сприйняття, увага, спостережливість, уява тощо) уміння та володіння емоційним станом (зняття психічного напруження, саморегуляція, релаксація, аутотренінг, самонавіювання, створення творчого самопочуття).

Педагогічна технологія — своєрідна конкретизація методики, проект певної педагогічної системи, що реалізується на практиці; змістова техніка реалізації навчально-виховного процесу; закономірна педагогічна діяльність, яка реалізує науково-обгрунтований проект навчально-виховного процесу і має вищий рівень ефективності, надійності, гарантованого результату, ніж традиційні методики навчання й виховання.

Педагогічне конструювання (створення конструкту) — деталізація освітнього чи педагогічного проекту, яка наближує його до використання в конкретних умовах реальними учасниками педагогічного процесу.

Педагогічне проектування — цілеспрямована діяльність, яка визначає необхідність педагогічних перетворень, прогнозує та оцінює наслідки реалізації певних педагогічних задумів.

Педагогічний вплив — вплив педагога на свідомість і поведінку, організацію життя й діяльності вихованців з метою формування у них певних якостей особистості та забезпечення успішного досягнення цілей.

Педагогічний конфлікт — протиріччя між вихователем (вихователями) і вихованцем (вихованцями). П. к. буває внутрішній (внутрішньо-особистісний) і зовнішній (міжособистісний і міжгруповий). Залежно від способу розв´язання виокремлюють продуктивні (конструктивні) і деструктивні конфлікти. Продуктивні конфлікти стимулюють розвиток окремої особистості або групи. Наприклад, конфлікт між новатором-педагогом і його інертними колегами керівник навчального закладу може конструктивно використати для оздоровлення, творчого росту колективу. Неправильне сприйняття цієї ситуації може призвести до деструктивного розв´язання проблеми. Способами розв´язання конфлікту є вияв емпатії, компроміс, «третейський суддя», двосторонній аналіз, тимчасовий розрив зв´язку, ультиматум тощо.

Педагогічний паліатив (франц. palliatif, від лат. palliatus — прикритий) — тимчасова поступка педагога, яка полягає в його вмінні «не бачити», «не помічати» порушень соціальних норм і створювати умови для

унеможливлення їх у майбутньому, знаходити позитивне і в найнезначніших результатах діяльності дитини, бути терпеливим, ставити в центр уваги розвиток дітей.

Педагогічний такт — принцип міри, необхідний у процесі спілкування з дітьми. Визначається педагогічною майстерністю, досвідом, рівнем культури і особистісними якостями педагога.

Педагогічні винаходи — перетворення, конструювання окремих елементів педагогічних систем, засобів, методів, умов навчання та виховання.

Педагогічні відкриття — наймасштабніші новаторські педагогічні рішення, пов´язані з висуненням нових педагогічних ідей та їх втіленням у конкретній педагогічній системі.

Педагогічні здібності — узагальнена сукупність індивідуально-психологічних особливостей і професійно значущих якостей педагога, які забезпечують досягнення високих результатів у педагогічній діяльності. Розрізняють гностичні (вміння пізнавати й отримувати задоволення від пізнання), дидактичні (вміння пояснювати, передавати знання, навчати), комунікативні (вміння спілкуватись, співпрацювати), перцептивні (вміння проникати у внутрішній світ дитини, здатність до емпатії), прогностичні (вміння здійснювати педагогічне передбачення, прогнозувати результати взаємодії у педагогічній діяльності) та інші П. з.

Педагогічні інваріанти (лат. invarians (invariantis) — незмінний) — педагогічні істини, що не підлягають перегляду. Термін запроваджено французьким педагогом С. Френе, який розробив на засадах гуманістичної педагогіки 30 інваріантних принципів (природа дитини така сама, як і природа дорослого; поведінка дитини в школі залежить від її психологічного складу і стану здоров´я; ніхто — ні дитина, ні дорослий — не любить, коли йому наказують; будь-яка людина прагне до успіху тощо).

Педагог-фасилітатор (англ. facilitate — полегшувати) — педагог, який працює в системі особистісно-орієнтованої (гуманістичної) педагогіки і в роботі з дітьми сповідує відкритість власним думкам, переживанням,

заохочення, довіру як вираження внутрішньої особистісної впевненості в можливостях і здібностях вихованців, «емпатичне розуміння» (бачення поведінки вихованця, його реакцій, дій, навичок). Поняття запровадив К. Роджерс.

Педологія (грец. pais (paidos) — дитина і logos — слово, вчення) — комплексна наука про дитину, яка, за задумом її засновників М. Басова, Ф. Бехтерева, С. Шацького та ін., мала стати антропологічною базою педагогіки.

Передовий педагогічний досвід — навчально-виховна, організаційно-педагогічна діяльність, у процесі якої стабільні позитивні результати у розв´язанні актуальних педагогічних проблем забезпечуються використанням оригінальних форм, методів, прийомів, засобів навчання та виховання, нових освітніх систем або інтеграції традиційних форм, методів, прийомів та засобів.

Підготовлене середовище — створене педагогом середовище, яке містить стимули для саморозвитку, самонавчання і самовиховання дитини. Термін запровадила М. Монтессорі.

Підкріплення позитивне — впливи педагога на вихованця з метою формування ставлення до соціальних та культурних цінностей і закріплення психологічних новоутворень. Способами П. п. є заохочення, позитивна оцінка, надання нових прав, покладання нових обов´язків, зміна форми звертання, вияв симпатії, символічні знаки любові тощо.

Позаконтекстні операції — операції з педагогічними поняттями, дібраними з тексту повідомлення (впізнавання, визначення, розкриття змісту, стану, зв´язку поняття з іншими, з практикою тощо).

Пошуково-дослідницький метод — метод залучення учнів до самостійних і безпосередніх спостережень, на основі яких вони встановлюють зв´язки предметів і явищ діяльності, роблять висновки, пізнають закономірності.

Презентація (основний урок) — демонстрація дитині правильного використання нового матеріалу у педагогічній технології М. Монтессорі.

Проблемні методи навчання — методи засвоєння нових знань, у яких кожний учасник навчального процесу бере участь у виробленні певного нового змісту (розв´язанні проблеми). Використання П. м. н. обумовлено високою мотивацією всіх учасників освітнього процесу, можливостями реалізації атмосфери діалогу і співробітництва.

Продуктивне учіння — результативне особистісно-орієнтоване навчання у процесі конкретної роботи на основі вільного її вибору і врахування інтересів тих, хто навчається.

Продуктивність діяльності — характеристика діяльності, що відображає співвідношення між корисністю результатів за певний час і затратами на них.

Професійна мобільність (лат. mobilis — рухливий) — здатність педагога до змін у професійній діяльності за нових соціально-педагогічних умов.

Професійна педагогічна етика — складова етики, що відображає специфіку функціонування моралі в цілісному педагогічному процесі; наука про моральні аспекти діяльності педагога.

Психологічний бар´єр (франц. barriere — перешкода, перепона) — психічний стан, який виявляється в неадекватній пасивності особистості, що перешкоджає виконанню нею певних дій. Причинами виникнення П. б. можуть стати новизна і небезпечність ситуації, несподівана або негативна інформація, відсутність гнучкості і швидкості мислення.

Психолого-педагогічний супровід освіти — система взаємопов´язаних заходів щодо вирішення психолого-педагогічних проблем учасників навчально-виховного процесу, яка охоплює індивідуальну і групову діагностику, консультування, побудову індивідуальних навчальних програм тощо.

Радикальне (лат. radicalis — докорінний) нововведення — нововведення, засноване на принципово нових ідеях і підходах. Найчастіше виникає в результаті творчої інтеграції і зумовлює створення принципово

нових засобів. До Р. н. належать запровадження класно-урочної системи, освоєння основ наук у Монтессорі-школах через метапредмет — Космічне виховання тощо.

Ранжування (нім. rangieren — ставити в ряд) —- процедура впорядкування експертом властивостей об´єкта, що оцінюється, за допомогою чисел (рангів); визначення місця (рейтингу) об´єктів, що вивчаються.

Регіоналізація (лат. regionalis — обласний) освіти — фундаментальна тенденція сучасності, що реалізується через формування особливого «національно-регіонального» компонента в освіті, який відображає історико-культурні, соціально-економічні реалії та потреби розвитку окремих територіальних і етнокультурних спільнот.

Релаксопедія (лат. relaxatio — зменшення напруження, ослаблення і грец. peideia — виховання, навчання, освіта, культура) — використання сугестії (навіювання) в процесі навчання і виховання.

Ретровведення (лат. retro — назад і ...введення) — освоєння навчально-виховним закладом того, що вже існувало в педагогічній практиці (наприклад, вивчення у сучасних школах історії різних релігій, введення курсів логіки, психології, риторики, давніх мов тощо).

Реформи (франц. reforme, від лат. reformare — перетворювати) у галузі освіти — система нововведень, спрямованих на докорінне перетворення і радикальне поліпшення функціонування, розвитку і саморозвитку освітніх закладів і системи їх управління в цілому.

Рівні новизни — ступінь нового у педагогічних нововведеннях; абсолютна новизна (принципово невідома новація, відсутність аналогів і прототипів); локально-абсолютна новизна (використання в нових умовах новації, яку застосовували на інших об´єктах); умовна новизна (виникає при незвичному поєднанні раніше відомих елементів); нормативна новизна (оригінальність новації визначається її відмінністю від тих, які є нормою); суб´єктивна новизна (коли об´єкт новий для певного суб´єкта).

Розвивальне навчання (розвивальна освіта) — група ідей та концепцій навчання (освіти) і практики освіти, центральною в якій є особистість людини, що розвивається. Особистісний розвиток розуміють як розвиток мислення і пам´яті, розвиток адаптивних здібностей і якостей, розвиток науково-теоретичного мислення, творчих здібностей тощо. Теорію Р. н. започаткували Й.-Г. Песталоцці, А. Дістервег, К. Ушинський та ін. Науково обгрунтував її Л. Виготський, а його ідеї розвинули Л. Занков, Д. Ельконін, В. Давидов, Н. Менчинська, І. Якиманська та ін.

Розвивальні цілі (цілі розвитку) — педагогічні цілі, які визначають способи мислення, спілкування, діяльності, свідомості і самосвідомості, що змінюються. Основою Р. ц. донедавна вважали розвиток загальноінтелектуальних умінь і навичок, у сучасній освіті акцентують на розвиток механізмів особистої і групової рефлексії, самовизначення тощо.

Самоактуалізація (само... і лат. actualis — дійсний, справжній) — прагнення людини до найповнішого виявлення, розвитку і реалізації своїх особистісних можливостей. С. передбачає сприятливі соціально-історичні умови і відповідне виховання.

Самоаналіз педагогічної діяльності — вивчення педагогом стану, результатів своєї професійної діяльності, встановлення причинно-наслідкових взаємозв´язків між елементами педагогічних явищ, визначення шляхів вдосконалення навчання і виховання дітей.

Саморозвиток — процес активної, послідовної, прогресивної і незворотної якісної зміни психологічного статусу особистості. Можливий на певному ступені вікового розвитку, за сформованості механізмів саморегуляції.

Свобода — можливість і здатність людини мислити, діяти, здійснювати вчинки відповідно до власних спонукань, інтересів і цілей. Внутрішньо вільній людині властива автономність, незалежність від впливів зовнішнього середовища і обставин.

Сенсорна (лат. sensorium — орган чуттів, від sensus — відчуття) культура — культура органів чуття. В педагогічній технології М. Монтессорі є основою розумового і духовного життя людини.

Синектика (грец. synektike — об´єднання різнорідних елементів) — метод колективної творчої діяльності й наукового дослідження, заснований на цілеспрямованому використанні інтуїтивно-образного, метафоричного мислення учасників. Застосовується як прийом розв´язання складних творчих завдань; у педагогічній практиці — для вирішення навчально-пізнавальних проблем і навчання процесу творчого пошуку. С. була розроблена наприкінці 50-х років XX ст. американським психологом В. Гордоном на основі застосування методу групової генерації ідей, названого мозковою атакою або мозковим штурмом.

Синергетика (грец. synergeia — співпраця, співдружність) — наука, що досліджує процеси переходу складних систем із невпорядкованого стану в упорядкований; встановлює між елементами системи зв´язки, сумарна дія яких у межах системи за своїм ефектом сильніша від суми ефектів дії кожного окремого елемента. Як самостійна наука виникла в середині 70-х років XX ст. У педагогіці є одним із методологічних принципів.

Система освіти — сукупність навчально-виховних закладів незалежно від їх організаційно-правових форм, типів і видів, які реалізують послідовні освітні програми та державні освітні стандарти різного рівня й спрямованості, а також система органів управління освітою.

Системні нововведення — нововведення, які охоплюють весь педагогічний процес навчально-виховного закладу. Їх освоєння потребує програми розвитку. До С. н. належать насамперед ті, які передбачають або перебудову всього закладу під певну ідею, концепцію, або створення нового навчального закладу на базі попереднього (наприклад, дитячий садок-школа, адаптивна школа, школа-лабораторія тощо).

Ситуація успіху — суб´єктивний психічний стан задоволення наслідком фізичного або морального напруження виконавця справи, творця

явища. Ситуація успіху з педагогічної точки зору — цілеспрямоване, організоване педагогом і сім´єю створення умов для досягнення значних результатів у діяльності індивіда і колективу. Ситуація успіху досягається тоді, коли сама дитина оцінює результат як успіх.

Скасовуюче нововведення — нововведення, суть якого полягає у припиненні діяльності певного органу, форми роботи, об´єднання, у скасуванні недієвих чи неперспективних з огляду на потреби розвитку освітнього закладу програм без заміни їх іншими.

Соціалізація (лат. socialis — громадський) — процес входження індивіда до соціуму. Передбачає засвоєння ним певної системи цінностей (норм, зразків, знань, уявлень) для функціонування в суспільстві, здобуття власного соціального досвіду та активного формування особистості.

Соціокультурні проблеми освіти — проблеми освітніх теорій і систем, спричинені невідповідністю ідеальних форм освіти і культури зовнішнім соціальним і культурним умовам.

Соціоніка — науковий напрям, що розробляє модель суспільства, в якій кожен індивід певного психологічного типу матиме відповідне місце в суспільному житті та соціальній діяльності; новітня теорія психологічних типів і міжособистісних стосунків, що перебуває на межі психології, соціології та інформатики. В педагогіці існують розробки організації навчально-виховного процесу на засадах С.

Стандартизація (англ. standard — норма, зразок, мірило) освіти — тенденція розвитку освітніх процесів і систем, яка реалізується через формування певних універсальних вимог до змісту і результатів освіти (державні освітні стандарти).

Стратифікація (лат. stratum — шар і ficatio, від facio — роблю) в освіті — поділ сфери освіти на страти (різні типи навчальних закладів) відповідно до освітніх потреб, можливостей і здібностей людини.

Структура діяльності — сукупність взаємопов´язаних і взаємозумовлених елементів діяльності. Традиційно у С. д. виокремлюють

мотиви, план діяльності, засоби, методи і форми діяльності, критерії результативності та інші елементи.

Сугестивна (лат. suggestio, від suggero — навчаю, навіюю) технологія — навчання на основі емоційного навіювання в стані неспання, що спричиняє надзапам´ятовування. Передбачає комплексне використання всіх вербальних і невербальних, зовнішніх і внутрішніх засобів сугестії (навіювання).

Таксономійний підхід до цілей навчання — спосіб класифікації цілей навчання, згідно з яким цілі формулюють на кількох рівнях, причому кожний наступний пов´язаний з послідовною деталізацією і конкретизацією цілей попереднього рівня.

Таксономія (грец. taxis — розміщений по порядку і nomos — закон) педагогічна — побудова чіткої системи педагогічних цілей, всередині якої виокремлені їх категорії та послідовні рівні (ієрархія).

Таксономія цілей навчання в афективній сфері — визначення можливого (такого, що досягається) ставлення того, хто навчається, до освітнього процесу. До рівнів цілей навчання в афективній сфері належать сприйняття, інтерес, адаптація, оцінювання, організація системи цінностей.

Таксономія цілей навчання в когнітивній сфері — визначення можливих способів і форм пізнавальної діяльності тих, хто навчається. Серед них виокремлюють знання, розуміння, застосування, аналіз, синтез, оцінювання.

Таксономія цілей навчання в психомоторній сфері — визначення рівнів самостійної діяльності того, хто навчається, в результаті процесу навчання. Рівнями цілей навчання в психомоторній сфері є сприйняття, предметна діяльність, управління діяльністю, координація діяльності, комплексна діяльність.

Творча самореалізація педагога — процес здійснення творчих задумів педагога для досягнення цілей у вирішенні особистісно-значущих педагогічних проблем.

Творче співробітництво — принцип особистісно-орієнтованої педагогіки; процес взаємодії людей між собою для досягнення спільної мети.

Телекомунікаційні технології — технології передавання й одержання інформації за допомогою глобальних комп´ютерних мереж.

Технологізація — неухильне дотримання змісту і послідовності етапів впровадження нововведень.

Технологічна карта — опис процесу як покрокової, поетапної послідовності дій із зазначенням засобів, що використовуються.

Технологічна культура педагога — динамічна система педагогічних цінностей, технологічних умінь і творчої індивідуальності педагога. Компонентами Т. к. п. є різні рівні педагогічної практики.

Технологічна схема — умовне зображення технології процесу, поділ його на окремі функціональні елементи і позначення логічних зв´язків між ними.

Технологічне навчання — тип освітніх теорій і систем, орієнтованих на формування вузькопредметних функціональних умінь і навичок у кожного учня, необхідних для успішної діяльності (функціональна грамотність).

Технологічний процес — система технологічних одиниць, зорієнтованих на конкретний педагогічний результат.

Технологія колективної творчої діяльності — інноваційний засіб освіти, за допомогою якого педагоги досягають творчості; неперервний процес управління розвитком потреб, здібностей, засвоєнням педагогом досвіду людських стосунків і практичної творчості, в ході якого формуються спрямованість на самодослідження, вміння самодіагностики психічного стану і прогнозування можливих варіантів своєї професійної поведінки і спілкування з іншими людьми.

Традиція (лат. traditio — передача) — стійкий і значущий компонент культури, який передається з покоління в покоління за допомогою механізму наступності

Управління педагогічними інноваціями — вид соціального управління, що підтримує цілеспрямованість і організованість інноваційних процесів у системі освіти.

Уроки номенклатури — індивідуальні уроки в педагогічній системі М. Монтессорі, на яких закріплюють навички роботи та ознайомлюють з новими поняттями.

Фактори (лат. factor — той, хто робить, від facio — роблю) розповсюдження нового — соціальні умови широкого плану (ставлення суспільства до педагогічних ідей, державна політика в сфері освіти взагалі і стосовно конкретних нововведень зокрема); окремі соціальні умови (діяльність конкретних державних і суспільних інститутів — засобів масової інформації, навчальних закладів, органів освіти, самодіяльних педагогічних об´єднань); особистісні фактори (особистісні особливості авторів і пропагандистів педагогічних інновацій, зокрема їх авторитет для творчих педагогів, усього педагогічного товариства, діячів освіти).

Форма презентації (лат. praesento — передаю, вручаю) нового — один із способів розповсюдження нововведень (наукових, науково-популярних публікацій, розпоряджень органів освіти, теле-, кіно-, відеоматеріалів, періодичних видань, художніх творів тощо).

Фрустрація (лат. frustratio — обман, марні сподівання) — психічний стан, викликаний об´єктивно неподоланними (або такими, що так сприймаються суб´єктом) труднощами у розв´язанні значущих для людини завдань.

Шкільний кооператив — об´єднання дітей і дорослих у педагогічній системі С. Френе задля спільного використання знарядь праці, спільного прийняття рішень і спільної відповідальності.

Штам-група (нім. Stamm — рід, плем´я) — соціальне утворення, що планомірно діє під керівництвом вихователя задля духовного єднання дітей і характеризується вільною динамікою внутрішньої структури. Запровадив термін П. Петерсен.

Якість освіти — рівень знань і вмінь, розумового, морального і фізичного розвитку тих, хто навчається, на певному етапі відповідно до поставлених цілей; рівень забезпечення навчальної діяльності і надання освітніх послуг учасникам освітнього процесу навчально-виховним закладом.

Міністерство освіти і науки України

Державний вищий навчальний заклад

«Донбаський державний педагогічний університет»

Кафедра теорії і практики початкової освіти

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ І ВМІНЬ ЗДОБУВАЧІВ СТУПЕНЮ ВИЩОЇ ОСВІТИ

із навчальної дисципліни

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

(назва навчальної дисципліни)

підготовки здобувачів ступеня вищої освіти магістр

(назва рівня вищої освіти)

спеціальності 013 Початкова освіта

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізації «Англійська мова»

(назва спеціалізації)

Укладач:

кандидат педагогічних наук,

старший викладач кафедри теорії і практики початкової освіти

Бескорса О. С.

Слов’янськ – 2016

Оцінювання знань здобувачів ступеню вищої освіти з навчальної дисципліни «Інноваційні технології в навчанні англійської мови в початковій школі» здійснюється у вигляді поточного контролю знань здобувачів ступеню вищої освіти та оцінювання самостійної роботи здобувачів ступеню вищої освіти відповідно до робочої навчальної програми.

Поточний контроль знань здобувачів ступеню вищої освіти з навчальної дисципліни «Інноваційні технології в навчанні англійської мови в початковій школі» проводиться за такими формами:

а) під час лекційних занять;

б) під час практичних (семінарських) занять:

– опитування або тестування знань здобувачів ступеню вищої освіти з теоретичного матеріалу;

– оцінка виконання ситуаційних вправ та завдань під час заняття;

Розподіл балів, що присвоюється студентам,із розподілом за темами

Тема	**К-ть год**	**Практичні заняття**		**Самостійна робота**	
		Max	Min	Max	Min
Т1	6	6	4	3	3
Т2	7	6	4	3	3
Т3	8	7	4	3	3
Т4	8	5	5	4	2
Т5	8	3	5	4	3
Т6	8	6	4	4	3
Т7	9	6	4	4	3
Разом	54	49	30	25	20

в) за результатами виконання завдань самостійного опрацювання (індивідуальних завдань):

– оцінка виконання домашніх завдань під час заняття;

– оцінка підготовки глосарію, презентацій;

– обговорення матеріалів рефератів під час практичних занять;

– обговорення матеріалів доповідей із поставленого проблемного питання, проведення дискусій, підведення резюме з цього питання під час практичного заняття.

Максимальна кількість балів під час оцінювання знань здобувачів ступеню вищої освіти у процесі *лекційного заняття* виставляється за такими критеріями:

– присутність здобувача ступеню вищої освіти на лекції, складання її конспекту та активна участь у процесі лекції.

Максимальна кількість балів при оцінювання знань здобувачів ступеню вищої освіти у процесі *практичного заняття* виставляється за такими критеріями:

– під час опитувань – за повну і ґрунтовну відповідь на задане запитання з теми заняття;
– під час тестування – за правильні відповіді на всі запитання тесту з теми заняття;
– у процесі виконання ситуаційних вправ і завдань – за запропонований правильний алгоритм (послідовність) виконання завдання; за знання теоретичних основ проблеми, порушеної в завданні; за володіння формулами та математичними методами, необхідними для виконання завдання; за отриманий правильний результат.

Максимальна кількість балів під час оцінювання знань здобувачів ступеню вищої освіти у процесі *написання поточних проміжних контрольних робіт* виставляється за правильні відповіді на всі питання роботи.

Максимальна кількість балів під час оцінюванні знань здобувачів ступеню вищої освіти у процесі *написання контрольних робіт* виставляється за правильні відповіді на всі питання роботи.

Максимальна кількість балів під час оцінювання знань здобувачів ступеню вищої освіти у процесі *контрольного заходу* виставляється за правильні відповіді на всі питання.

Максимальна кількість балів під час оцінюванні *рефератів та презентацій за визначеними темами* виставляється відповідно до критеріїв:

- за повноту та використання сучасних концепцій і джерел інформації (крім лекційного конспекту має бути ще не менше трьох джерел інформації);
- за оформлення роботи згідно з вимогами і наявність посилань на літературні джерела;
- за наявність змістовних висновків;
- за глибокі знання навчального матеріалу, що містяться в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах.

У наслідок невиконання окремих критеріїв із тієї чи іншої форми контролю знань кількість балів, яка виставляється здобувачеві ступеню вищої освіти, може бути знижена:

- за неповну відповідь – 0,5 бала;
- за кожну неправильну відповідь – 0,5 бала;
- за невчасне виконання індивідуальної роботи – 0,5 бала;
- за недостовірність поданої інформації – 0,5 бала;
- за недостатнє розкриття теми – 0,5 бала;
- за відсутність посилань на літературні джерела – 0,5 бала.

Результати поточного контролю знань здобувачів ступеню вищої освіти (кількість отриманих балів) обов’язково доводяться викладачем у кінці кожного заняття до відома всіх здобувачів ступеню вищої освіти і проставляються в «Журналі обліку поточної успішності та відвідування занять студентів». Кількість балів за результатами оцінювання під час заняття записуються в стовпчик, у якому відмічається присутність здобувачів ступеню вищої освіти на занятті; кількість балів за результатами самостійної роботи (за виконання домашніх чи індивідуальних завдань) – у стовпчику поряд.

Фактична кількість балів, отримана здобувачем ступеню вищої освіти за результатами поточного контролю та підсумками контрольного заходу, переводиться в державну оцінку за такими критеріями:

A – оцінка «відмінно» (90 – 100 балів) виставляється за глибокі знання навчального матеріалу, наявного в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах, уміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку й розвитку, чітко, лаконічно, логічно послідовно відповідати на поставлені питання, уміння застосовувати теоретичні положення під час виконання практичних завдань;

BC – оцінка «добре» (89 – 75 балів) виставляється за міцні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені питання, вміння застосовувати теоретичні положення під час виконання практичних завдань, які, однак, містять певні (несуттєві) неточності;

DE – оцінка «задовільно» (60 – 74 балів) виставляється за посередні знання навчального матеріалу, недостатньо аргументовані відповіді, слабке застосування теоретичних положень під час виконання практичних завдань;

FX – оцінка «незадовільно» з можливістю повторного складання екзамену (26 – 59 балів) виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення під час виконання практичних завдань;

F – оцінка «незадовільно» з обов'язковим повторним вивченням модуля (навчальної дисципліни) (0 – 25 балів) виставляється за незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватися під час виконання практичних завдань, незнання основних фундаментальних положень.

Сумарна підсумкова оцінка, яку здобувач ступеню вищої освіти може отримати за результатами семестрового контролю, складається з кількості

балів, отриманих за результатами поточного контролю знань під час семестру, та кількості балів, отриманих під час контрольного заходу.

Результати підсумкових заходів оцінюються за 100-бальною шкалою з подальшою трансформацією в державну оцінку відповідно до шкали оцінювання (національної та ECTS).